

ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06 in 139/20, v nadaljevanju besedila: ZJRM-1) je bil v času veljavnosti od 21. 7. 2006 le enkrat dopolnjen. Najpomembnejša dopolnitev je bila nedavna inkriminacija delovanja posameznikov ali organiziranih, ki za svoje delovanje nimajo podlage v zakonu. S to dopolnitvijo so bili določeni novi prekrški z namenom zagotavljanja učinkovitejšega varovanja javnega reda in miru in zagotavljanja učinkovitega izvajanja dolžnosti in nalog policije.

Pereč problem, ki ga predstavlja obstoječi ZJRM-1, in ki še ni bil rešen vse od vstopa Republike Slovenije v evrsko območje, torej od 1. 1. 2007, je določenost glob za prekrške v slovenskih tolarjih, kar pri vodenju prekrškovnih postopkov predstavlja dodatno zamudo, hkrati pa povečuje tveganje za pravilno izrekanje glob, zlasti kadar so te izrečene v stevu in preračunavajo v polovične zneske.

Hkrati je ta zakon eden izmed najstarejših zakonov s področja zagotavljanja javne varnosti oziroma dela policije, saj so drugi temeljni zakoni za delo policije kot npr. Zakon o nalogah in pooblastilih policije, Zakon o delu in organiziranosti v policiji, Zakon o javnih zbiranjih, Zakon o pravih cestnega prometa in Zakon o nadzoru državne meje, mlajši.

Dejstvo je tudi, da vsebuje sedanji ZJRM-1 vrsto različnih glob, kar ga dela nepreglednega, zato je tudi s tega stališča sprememba zakona nujna.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je precizna ureditev stanja na področja javnega reda in miru in posledična zagotovitev zanesljivega varovanja javnega reda in miru, z namenom uresničevanja pravice posameznika do varnosti in dostojanstva kot temeljne človekove vrednote in ustavne pravice, ki jo določa 34. člen Ustave Republike Slovenije. Država je dolžna zagotavljati ustrezno raven javnega reda, kar nenazadnje izhaja tudi iz nalog policije, ki kot eno izmed nalog opredeljuje vzdrževanje javnega reda, prav tako pa tudi preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje prekrškov, odkrivanje in prijemanje storilcev prekrškov in zbiranje dokazov ter raziskovanje okoliščin, ki so pomembne za ugotovitev premoženjske koristi, ki izvira prekrškov. Zato je cilj tudi zagotoviti učinkovito izvajanje dolžnosti in nalog policije oziroma izvedba prekrškovnih postopkov, ki so neposredno povezani z zagotavljanem varnosti posameznikom in skupnosti. Osnovni namen zakona je torej zagotoviti uživanje javnega reda in miru kot temeljne demokratične družbene vrednote.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na:

- načelu potrebnosti pravnega urejanja,

- načelu določnosti,
- načelu sorazmernosti,
- načelu odgovornosti,
- načelu transparentnosti.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

S predlogom zakona se ureja jasna opredelitev varovanja javnega reda in miru. V zakonu se opredelijo tista ravnanja, ki predstavljajo kršenje javnega reda in miru in ki posledično na protipraven način

1. Umestitev prepovedi delovanja posameznikov ali skupin, ki z uporabo določenih oblačil, predmetov in ravnanj ustvarjajo vtis, da gre za delovanje državnih organov, v določbo o namenu zakona.
2. Podrobneje se ureja zbiranje prostovoljnih prispevkov in tudi določajo nove sankcije pri tem prekršku.
3. Ločuje se nasilno in drzno vedenje proti drugim osebam napram družinskim članom oziroma ločeno ureja nasilje v družini na področju zagotavljanja javnega reda in miru..
4. Dodatno se inkriminira nedostojno vedenje v obliki razkazovanja spolnih organov na javnem kraju, kjer je večja koncentracija ljudi ali se nahajajo otroci.
5. Posebej se določa prekršek hrupa ob pridobljeni anonimni prijavi in hkratni osebni zaznavi hrupa policista.
6. V en člen se združujeta prekrška, ki prepovedujeta uničevanje državnih simbolov in odklonsko izobešanje tujih zastav, saj gre za sorodno tematiko.
7. V en člen se združujeta tudi prekrška, ki urejata prepoved kampiranja in prenočevanja na javnem kraju, ker gre za sorodno tematiko.
8. Na novo se določa prepoved zbiranja prispevkov na vsiljiv ali način. Prav tako je določeno, da je treba zbrane prispevke, v roku enega leta po izteku dovoljenja, porabiti za namen za katerega je bilo dovoljenje izdano.
9. V poglavju o zasegu predmetov se podeljuje nov pooblastilo uslužbencem Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) za zaseg predmetov oziroma finančnih sredstev. V tej zvezi je nadzor (V. poglavje) nad porabo finančnih sredstev zbranih s prostovoljnimi prispevki dodatno dodeljen uslužbencem FURS.

10. Dodano je poglavje o kazenskih določbah, kjer so po kategorijah določene globe za posamezne prekrške

11. Dodatno se daje pooblastilo prekrškovnim organom, da lahko v primeru, če je za prekršek predpisana globa v razponu izrekajo globe v razponu za vse tovrstne prekrške.

b) Način reševanja:

— *vprišanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom*

S tem predlogom zakona se določa enovit zakon z namenom urejanja področja javnega reda in miru, pri tem pa v njegovo izvajanje vključuje vse pristojne organe.

— *vprišanja, ki bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati*

Ni takih vprišanj.

— *vprišanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (na primer s kolektivnimi pogodbami)*

Ni takih vprišanj.

— *vprišanja, ki ji ni treba več urejati s predpisi*

Ni takih vprišanj.

— *vprišanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno*

Ni takih vprišanj.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

— *z veljavnim pravnim redom,*

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom.

— *s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo,*

Predlog zakona je usklajen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

— *s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati.*

Skupaj s predlogom tega zakona ni potrebno paketno obravnavati drugih predpisov, saj se vse potrebne spremembe imena organa v veljavni zakonodaji predlaga s tem predlogom zakona.

č) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,

Predlog zakona vpliva na samoupravne lokalne skupnosti.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),
- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagani zakon ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so v državnem proračunu zagotovljena.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- na področju zagotavljanja javnega reda in miru.

V **Avstriji** so upravni prekrški s področja varstva javnega reda in miru določeni v Zakonu o varnostni policiji Republike Avstrije (SPG),¹ ki v 2. delu (naloge varnostnih organov na področju varnostne policije) v 3. poglavju o vzdrževanju javnega reda določa, da so varnostni organi dolžni skrbeti za javni red na javnih krajih (27. člen). Pri tem morajo posebej skrbeti, da noben posameznik ni oviran v svojih osnovnih pravicah in svoboščinah. Javni kraji so tisti, na katerih se smejo zadrževati ne vnaprej določeni krogi oseb.

V poglavju (5. del: Kazenske določbe, motnje javnega reda, člani 81–84), ki določa kazenske sankcije, so opredeljene kršitve javnega reda. Za motenje javnega reda z vedenjem, ki lahko povzroči legitimno nadlegovanje, se stori upravni prekršek in se kaznuje z globo do 500 evrov. Namesto globe se lahko v oteževalnih okoliščinah izreče zapor do enega tedna, v primeru ponovitve pa do dva tedna. Za agresivno vedenje do organov javnega nadzora ali do vojaških organov na straži (upravni prekršek), in se navkljub predhodnemu opozorilu med izvajanjem zakonskih nalog, še naprej agresivno obnaša do organa javnega nadzora ali do vojaškega organa na straži, je predpisna globa do 500 evrov. Namesto globe se lahko v oteževalnih okoliščinah izreče zapor do enega tedna, v primeru ponovitve pa do dva tedna. Oseba, ki stori upravni prekršek v stanju neprištevnosti zaradi vinjenosti ali omamljenosti, se kaznuje z denarno kaznijo do 500 evrov. V primeru oteževalnih okoliščin se namesto denarne kazni izreče zaporna kazen do dveh tednov. Sankcioniran je tudi prekrške nošenja uniforme, ali enotnega dela, organa službe javne varnosti Zveznega ministrstva za notranje zadeve ali Direkcije državne policije na javnem mestu (razen za scenske namene), ne da bi bil zaposlen pri tem organu, ali drugače pooblaščen z zakonom ali drugim predpisom, in sicer z globo do 500 evrov,

¹ Zvezni uradni list Republike Avstrije z 31.10.1991 (Zvezni list, št. 566/1991), s spremembami in dopolnitvami.

v primeru neizterljivosti pa z zaporno kaznijo do dveh tednov. Enako velja za nošenje uniforme ali delov uniforme, ki zaradi svoje barve in oblike dajejo videz uniforme ali dela uniforme.

Zvezna dežela Dunaj v deželnem zakonu² določa, da kršitev dostojnosti in povzročanje hrupa stori, kdor krši pravila o dostojnem vedenju v javnosti, ali če na neprimeren način povzroča moteč hrup. Kršitelj se kaznuje z globo do 700 evrov. Če globe ni mogoče izterjati, se izreče nadomestna zaporna kazen do enega tedna. Zaradi preprečevanja nadaljevanja prekrška, lahko organi javne varnostne službe predmet, ki povzroča hrup, zasežejo. Če to ni mogoče, lahko tudi prekinejo njegovo obratovanje. Nadalje je določeno, da prekršek beračenja stori, kdor na javnem kraju na vsiljiv ali nasilen ali komercialen način ali kot član organizirane skupine berači za denar ali vrednostne predmete. Storilec se lahko kaznuje z globo do 700 evrov. Če globe ni mogoče izterjati, se izreče nadomestna zaporna kazen do enega tedna. Denar in vrednostni predmeti, ki so bili pridobljeni s storitvijo upravnega prekrška, se lahko zasežejo. Za preprečevanje nespodobnega vedenja lahko organi javne varnostne službe osebo, ki na javnem kraju druge ljudi nadleguje na nespodoben način ali drugim ljudem preprečuje uporabo javnih institucij, opozorijo naj preneha s takšnim ravnanjem ali pa, če to ni mogoče, zapusti javni kraj. Nespodobno nadlegovanje ljudi je storjeno takrat, ko vedenje storilca prekrška upravičeno vznemirja druge, ko takšno vedenje traja dalj časa ali ko je očitno, da je storilec v opitem (omamljenem) stanju, v katerem se ne more več nadzorovati. Organ javne varnostne službe lahko osebi, ki kljub opozorilu ne upošteva njegovega odrejenega ukrepa, odredi, da zapusti kraj dejanja. Če je očitno, da oseba ni sposobna razumeti opozorila pristojnega organa, pogoji za zapustitev kraja ne veljajo. Zato morajo organi javne varnostne službe osebo, za katero je očitno, da potrebuje pomoč skupnosti seznaniti z obstojem socialnih institucij za takšno pomoč in o tem obvestiti pristojni organ lokalne oblasti (npr. sodnika).

Na **Češkem** ureja prepovedna ravnanja Zbirka zakonov št. 124/1993.³ Poleg splošnih določb in določb o vodenju postopka o prekršku, zakon v 47. in 48. členu ureja kategorijo prekrškov zoper javni red. Za takšne prekrške so določeni: neupoštevanje poziva javnega organa pri izvajanju njegovih pooblastil; motenje nočnega miru; povzročitev javnega zgražanja; namerno poškodovanje, uničenje ali neopravičena odstranitev, zamenjava, sprememba, zakritje ali premestitev turistične oznake ali druge orientacijske oznake; neopravičeno odlaganje odpadkov ali odlaganje zunaj določenih mest in ponujanje spolnih uslug na javnem mestu. Globe se lahko izrečejo v višini do 1000 čeških kron za prve tri opisane kršitve in do 50.000 čeških kron za ostale naštetje kršitve.

V **Franciji** na področju javnega reda in miru razsoja o prekrških, se pravi manjših kazenskih kršitvah, kot so na primer neprimeren hrup, žaljivo kaljenje miru ali kaljenje nočnega miru, policijsko sodišče. Zagrožena kazen za navedeni prekršek je za prekrške 3. razreda – do 450 evrov (Kazenski zakonik, Regulativni del – Odloki Državnega sveta, člen R623-2). Za manjše prekrške so poenostavljeni postopki, in sicer brez postopka na sodišču (sklep na sodišču). Policijsko sodišče odloča »s skrajno pristojnostjo«, se pravi brez pritožbe, za prekrške prvih štirih razredov. Zakon⁴ določa naslednje višine glob:

1. največ 38 evrov za prekrške 1. razreda;
2. največ 150 evrov za prekrške 2. razreda;
3. največ 450 evrov za prekrške 3. razreda;
4. največ 750 evrov za prekrške 4. razreda;
5. največ 1500 evrov za prekrške 5. razreda s tem, da se znesek lahko poveča do 3000 evrov v primeru povratništva, če tako predvideva uredba, razen v primeru, ko zakon predvideva, da je povratništvo pri prekršku kaznivo dejanje.

Spolno razkazovanje na kraju, ki je dostopen pogledom javnosti, se kaznuje z letom zapora in globo (Kazenski zakonik, člen 222-32). Posebej se kaznuje tudi osebe, ki mladoletnike silijo k pitju alkoholnih pijač (člen 227-18) z zaporno kaznijo in globo, ali siljenje mladoletnikov k beračenju (člen 227-20) z dvema letoma zapora in globo. Razžalitev uradne osebe (člen 433-5) se kaznuje z denarno kaznijo do 7500 evrov. Razžalitev pa predstavljajo govorjenje, kretnje, grožnje, kakršnakoli neobjavljena pisna ali slikovna sporočila ali pošiljanje kakršnihkoli

² Dunajski zakon o državni varnosti WLSG, različica z 18. 11. 2020.

³ Akt Češkega državnega sveta o prekrških.

⁴ Št. 2005-47, s 26. 1. 2005, člen 9 (Uradni list s 7. 1. 2005).

predmetov uradni osebi, med opravljanjem uradnega dejanja, in takšna, ki lahko prizadenejo dostojanstvo osebe ali ugled, povezan z njeno uradno funkcijo. Če se razžalitev izvrši v skupini (dveh ali več oseb), se kaznuje s šestmesečno zaporno kaznijo in globo v višini 7500 evrov.

Na **Hrvaškem** ureja prekrške zoper javni red in mir Zakon o prekrških zoper javni red in mir.⁵ Med kršitve javnega reda in miru spadajo dejanja, ki nezakonito motijo mir, delo ali običajen način življenja občanov, ustvarjajo nemir, nezadovoljstvo ali motijo gibanje občanov po ulicah in drugih javnih krajih ali ovirajo uresničevanje njihovih pravic in dolžnosti, žali moralo, ovira izvrševanje zakonitih ukrepov državnih organov in uradnih oseb, ogroža splošno varnost ljudi in premoženja, žalijo državne organe ali kako drugače motijo javni red in mir občanov ter druga dejanja, določena s tem zakonom.

Najpogosteje zabeleženi prekrški so prepir, kričanje, pretep, drzno vedenje, pijančevanje na javnem kraju, omalovaževanje ali žalitev policistov, puščanje živali brez nadzora, prosjačenje in potopepanje, dajanje alkohola (že) opitim osebam. Pomembna značilnost teh prekrškov je, da so storjena predvsem na javnih krajih kot so: ulice, trgi, restavracije in drugih javnih krajih.

Če policija ugotovi, da je oseba s svojim ravnanjem kršila javni red in mir, bo zoper njo sprožila prekrškovni postopek z izdajo prekrškovnega naloga ali vložitvijo obtožnice. Osebe, ki so oškodovane s prekrškom, lahko same uvedejo prekrškovni postopek tako, da vložijo obdolžilni predlog pred krajevno pristojnim sodiščem za prekrške.

Za prekrške na področju javnega reda in miru je zagrožena globa ali zapor do 30 dni, v skladu z zakonom pa se lahko storilcu izrečejo tudi varnostni ukrepi.

V **Nemčiji** je varstvo javnega reda in miru urejeno v 3. delu Zakona o upravnih prekrških,⁶ v drugem delu, ki določa kršitve javnega reda (členi 116–123). Tako je določen prekršek nedopustnega hrupa, ki bi lahko povzročil precejšnje motenje širše javnosti, soseske ali škodovalo zdravju drugih ljudi. Globa je predpisana v znesku do 5000 evrov. Nadalje je inkriminirano nedostojno vedenje v javnosti, če je storjeno na način, ki bi lahko motilo ali ogrozilo splošno javnost in poslabšalo javni red. Za tak prekršek je predpisana globa. Prepovedano je tudi nedostojno vedenje na javnem kraju s spolno vsebino, ki bi lahko predstavljalo močno zgražanje ali nadlegovanje. Za najmilejši prekrške je predpisana globa do 1000 evrov, v hujših oblikah pa do 10.000 evrov. Prepovedana je tudi posest nevarnih živali, in sicer na način, da se omogoči prosto gibanje take živali ali če posestnik ne sprejema zadostnih previdnostnih ukrepov za preprečevanje povzročanja škode teh živali. Sankcija za takšno kršitve je globa. Posebej je inkriminirano nedostojno vedenje zaradi prekomernega uživanja alkoholnih pijač ali drugih opojnih substanc. Tudi za ta prekršek je predpisana sankcija globe. V zadnjem 123. členu je še predpisan zaseg predmetov, povezanih s temi prekrški.

V **Španiji** ureja varstvo javnega reda in mira Temeljni zakon o zaščiti varnosti državljanov 4/2015 in spremembe 14/2019.⁷ S tem zakonom se ureja množičen in raznolik nabor ukrepov, katerih namen je zagotavljanje varnosti z zaščito ljudi in premoženja ter ohranjanjem miru državljanov.

V tem zakonu so urejena področja povezana z orožjem in eksplozivom, javnimi zbiranji in shodi, kolektivnimi neredi, osebnimi izkaznicami. Kazenske sankcije so določene v posebnem V. poglavju. V 2. oddelku so določene kršitve in sankcije, med najhujše kršitve javne varnosti (35. člen) uvršča tudi shode in demonstracije, ki niso napovedane ali sploh prepovedane. Med hude kršitve (36. člen) so uvrščena dejanja ali opustitve, ki preprečujejo ali ovirajo delovanje reševalnih služb, povzročajo ali povečujejo tveganje za življenje ali integriteto ljudi ali škodo na premoženju; ponujanje za plačane spolne storitve na območjih javnega prevoza, v bližini krajev namenjenih mladoletnikom, kot so izobraževalni centri, igrišča ali prostori za prosti čas, ki so dostopni mladoletnikom; javna in nepravilna uporaba službenih uniform, znakov ali odlikovanj ali

⁵ Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira, NN 5/90, 30/90, 47/90 i 29/94.

⁶ Ordnungswidrigkeitengesetz (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) (Zvezni zakon, BGBl. I S. 602), z 19. 2. 1987 in spremembami in dopolnitvami.

⁷ Ley Orgánica, de 30 de marzo, de Protección de la seguridad ciudadana (BOE núm. 77, de 31 de marzo).

njihovih kopij, pa tudi drugih elementov opreme policijskih sil ali nujnih služb, ki lahko povzročijo zavajanje; nezakonita uporaba ali posedovanje strupenih ali prepovedanih drog ali psihotropnih snovi, na javnih krajih, cestah, javnih ustanovah ali kolektivnem prevozu. Med blažje kršitve (37. člen) pa sodijo nedostojno vedenje do pripadnikov varnostnih sil in organov pri izvajanju njihovih varnostnih funkcij; puščanje živali, ki bi lahko delale škodo, v naravo ali v stanju, ki bi jim lahko škodovalo, pa tudi zapuščanje domačih živali v razmerah, ki bi lahko ogrozile njihovo življenje in uživanje alkoholnih pijač na javnih krajih, cestah ali javnem prevozu, če se s tem resno moti javni mir.

Kršitve so razdeljene v tri skupine, in sicer zelo hude, hude in blažje kršitve. Zelo hude kršitve so sankcionirane z globo od 30.001 do 600.000 evrov; hude z globo od 601 do 30.000 evrov, blažje pa z globo od 100 do 600 evrov. Določene so tudi dodatne (stranske) sankcije, kot so odvzem orožja in z njim povezanih dovoljenj, zaseg predmetov ali pripomočkov, uporabljenih za storitev prekrška, začasen odvzem dovoljenja do šestih mesecev za lažje kršitve in od šestih mesecev do dveh let za hude kršitve, ter zaprtje prostorov ali objektov. Če ima prepovedano dejanje za posledico nastanek premoženjske škode, pa se lahko storilcu določi tudi sanacijo poškodovanih stvari, če to ni mogoče pa plačilo povzročene škode.

– *izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv.*

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS
Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spojitve pa ne bodo vplivale na same postopke in na poslovanje javne uprave. Dodatno se le določajo pristojnosti uslužbencev FURS glede prekrškov povezanih z zbiranjem prostovoljnih prispevkov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne vpliva na obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona nima posledic na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo povzročil posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa bodo v okviru svojih pristojnosti izvajala pristojna ministrstva.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Takih vprašanj ni.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Delovno gradivo je bilo predstavljeno javnosti z objavo na e-demokraciji _____.

8. Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona, in znesku plačila za ta namen

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Aleš Hojs, minister za notranje zadeve,
- mag. Lado Bradač, generalni direktor Direktorata za policijo in druge varnostne naloge.

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON

O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen zakona)

(1) Ta zakon ureja varstvo javnega reda in miru ter določa ravnanja, ki pomenijo kršitev javnega reda in miru na javnem kraju ali v zasebnem prostoru ter sankcije za taka ravnanja.

(2) Namen tega zakona je uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika ali posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik), ovirajo izvrševanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov ali brez zakonske podlage posegajo v zakonske pristojnosti državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilcev javnih pooblastil.

2. člen

(opredelitev izrazov)

(1) Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. **javni red in mir** pomeni stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvrševanje pravic in dolžnosti po ustavi in zakonih;
2. **javni kraj** je vsak prostor, ki je brezpogojno ali pod določenimi pogoji dostopen vsakomur;
3. **zasebni prostor** je prostor, ki je v zasebni lasti ali posesti in je dostop vanj dovoljen le s soglasjem lastnika ali lastnice (v nadaljnjem besedilu: lastnik), posestnika ali posestnice (v nadaljnjem besedilu: posestnika) ali druge upravičene osebe;
4. **pretep** je medsebojno izmenjavanje udarcev, brc ali podobna uporaba fizične sile med dvema ali več osebami;
5. **nedostojno vedenje** je vedenje posameznika ali skupine, s katerim povzroči vznemirjenje ali razburjenje ali ogrožanje posameznika ali skupine ali kadar z žaljivimi besedami in dejanji škoduje ugledu posameznika ali skupine;
6. **nedostojno vedenje do uradne osebe** je vedenje posameznika ali skupine, s katerim povzroči vznemirjenje ali razburjenje ali ogrožanje uradne osebe ali kadar z žaljivimi besedami ali dejanji škoduje ugledu uradne osebe ali državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnega pooblastila;
7. **uradna oseba** po tem zakonu je oseba, ki izvaja uradna dejanja oziroma uradne naloge;
8. **uradno dejanje** je dejanje, ki ga izvršujejo uradne osebe in se nanaša na opravljanje njenih nalog;
9. **družinski člani** so osebe, ki so kot družinski člani opredeljene v zakonu, ki določa preprečevanje nasilja v družini.

(2) V zakonu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, se uporabljajo kot nevtralni za ženski in moški spol.

3. člen

(vzdrževanje javnega reda in miru)

(1) Vzdrževanje javnega reda in miru je delovanje državnih organov in lokalnih skupnosti, ki s predpisi ter ukrepi državnih in drugih organov zagotavljajo, da se prepreči ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti ali posamezniku.

(2) Za red v objektu ali na določenem območju skrbi tisti, ki je odgovoren za njegovo zagotavljanje v okviru svojih pristojnosti ali predpisov.

4. člen

(izobešanje tuje zastave in uporaba drugih simbolov)

(1) Zastave tujih držav se lahko izobesijo tako, da so javno vidne ob uradnih ali delovnih obiskih voditeljev držav, uradnih delegacij ali uradnih predstavnikov zakonodajnih, sodnih ali izvršilnih organov tujih držav, ob mednarodnih srečanjih in mednarodnih športnih ali drugih javnih prireditvah ali javnih shodih z mednarodno udeležbo ter pred hoteli in drugimi objekti, kjer se z izobešanjem označuje njihova namembnost.

(2) Zastave tujih držav se lahko izobesijo samo, če se s tem ne krni ugleda Republike Slovenije ali tuje države, smiselno na krajih in na način, kot ga določa predpis, ki ureja izobešanje zastave Republike Slovenije.

5. člen

(zbiranje prostovoljnih prispevkov)

(1) Prostovoljne prispevke lahko zbirajo nepridobitne pravne in fizične osebe, ki imajo dovoljenje upravne enote, na območju katere imajo sedež ali stalno prebivališče.

(2) Dovoljenje se izda v primerih, ko prosilec izkaže upravičen razlog. Kot upravičen razlog se šteje elementarna ali druga nesreča, v kateri je prosilec utrpel veliko premoženjsko škodo. Nepridobitni pravni osebi se dovoljenje izda tudi, če izkaže, da bo zbrane prispevke uporabila za humanitarne ali splošno koristen namen, ki ga lahko uresniči v okviru zakonitega opravljanja registrirane ali v temeljnem oziroma drugem aktu določene dejavnosti.

(3) Upravna enota v dovoljenju določi namen zbiranja prostovoljnih prispevkov in rok veljavnosti dovoljenja. Rok veljavnosti dovoljenja se določi glede na namen zbiranja prispevkov.

(4) Zbrani prostovoljni prispevki se lahko porabijo le za namen, za katerega je bilo izdano dovoljenje najkasneje v roku enega leta po izteku roka, določenega z dovoljenjem.

(5) Prostovoljne prispevke, ki so bili pridobljeni ali porabljeni v nasprotju s tem zakonom, mora zbiratelj nakazati oziroma izročiti upravičencu oziroma v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, če je upravičenec umrl oziroma ta več ne obstaja v roku 30 dni od ugotovitve prekrška.

(6) Določbe tega zakona se ne uporabljajo za zbiranje prispevkov, ki so urejeni z drugimi predpisi, za zbiranje prostovoljnih prispevkov, ki se zbirajo v prostorih verskih skupnosti za verske namene in za zbiranje prostovoljnih prispevkov, ki se zbirajo na način, ki ne predstavlja motenja miru, vznemirjenosti ali nadlegovanja ljudi na javnih krajih ali zasebnih prostorih.

II. PREKRŠKI ZOPER JAVNI RED IN MIR

6. člen

(nasilno in drzno vedenje)

(1) Prepovedano je izzivati ali koga spodbujati k pretepu ali se vesti na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali koga zasledovati in s takšnim vedenjem pri njemu povzročiti občutek vznemirjanja, ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu.

(2) Prepovedano je koga udariti.

(3) Prepovedano se je pretepati.

7. člen

(nasilno in drzno vedenje proti družinskim članom)

Nasilje med družinskimi člani je prepovedano. Nasilje med družinskimi člani po tem zakonu je vsaka uporaba fizičnega nasilja, izzivanje ali spodbujanje k pretepu, vedenje na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali zasledovanje, če se s takšnim vedenjem pri družinskem članu povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu.

8. člen

(nedostojno vedenje)

- (1) Prepovedano se je prepirati, vpiti ali nedostojno vesti na način, določen v 5. točki 2. člena tega zakona.
- (2) Prepovedno se je prepirati, vpiti ali nedostojno vesti do uradne osebe na način, določen v 6. točki 2. člena tega zakona pri opravljanju uradnih dejanj ali zaradi opravljanja uradnih dejanj.
- (3) Prepovedano je na javnem kraju spolno občevati, razkazovati spolne organe ali na vsiljiv način ponujati spolne usluge in s tem koga motiti, povzročiti vznemirjenje ali zgražanje ljudi.
- (4) Na javnem kraju v strnjenih naseljih, na javnih zbiranjih, ob prometnih povezavah, v turističnih krajih ali ob objektih kjer se zbirajo otroci in mladoletniki je prepovedano javno razkazovanje spolnih organov.
- (5) Omejitve iz prejšnjega odstavka ne veljajo na krajih ali v objektih, ki so posebej namenjeni vstopu, zadrževanju ali nastanitvi ljudi brez oblačil.

9. člen

(povzročanje hrupa)

- (1) Prepovedno je na nedovoljen način med 22.00 in 6.00 uro motiti mir ali počitek ljudi s hrupom, če ne gre za nujne interventne-vzdrževalne posege.
- (2) Prepovedano je z uporabo televizijskega ali radijskega sprejemnika, drugega akustičnega aparata ali akustične naprave ali glasbila motiti mir ali počitek ljudi, če to ni posledica dovoljene dejavnosti.
- (3) Prekršek iz tega člena je storjen tudi, če policist hrup osebno zazna na kraju, na podlagi anonimne prijave.

10. člen

(beračenje na javnem kraju)

Prepovedano je na vsiljiv ali žaljiv način koga nadlegovati z beračenjem za denar ali druge materialne dobrine.

11. člen

(uporaba nevarnih predmetov)

- (1) Prepovedana je uporaba acetilena (karbida) ali druge plinske zmesi za pokanje, če se s tem povzroči vznemirjenje ali občutek ogroženosti. Pokanje z naštetimi sredstvi je dovoljeno v času velikonočnih praznikov, praznika dela ali praznovanj, ki jih lokalna skupnost določi s svojimi predpisi, ob sočasnem upoštevanju splošnih varnostnih navodil, določena za aceten (karbid) in druge plinske zmesi za pokanje.
- (2) Prepovedano je na javnem kraju nositi, razkazovati ali uporabljati dekorativno orožje, imitacije orožja, onesposobljeno orožje, orožje, ki je namenjeno za alarm, signaliziranje ali druge predmete, ki so po videzu podobni orožju, pa se v skladu z zakonom, ki ureja razvrstitev in kategorizacijo orožja ne štejejo za orožje.
- (3) Prepovedano je nositi, razkazovati ali uporabljati predmete iz prejšnjega odstavka na način, ki vzbuja videz, da izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb.
- (4) Ne glede na drugi ali tretji odstavek tega člena se lahko predmeti iz drugega odstavka tega člena nosijo, razkazujejo ali uporabljajo kot rekvizit za film, televizijo, gledališke predstave, druge javne nastope, humanitarne, kulturno zgodovinske, reklamne in druge komercialne namene, v skladu s predpisi, ki urejajo področje uporabe uniforme, položajnih oznak in simbolov uradnih organov ali vojaških oseb, ali nastopajočih na prireditvah, katerih del programa je nošenje, razkazovanje ali uporaba predmetov iz drugega odstavka tega člena in so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja.
- (5) Če ni s predpisi drugače določeno, se sme streljati le na strelišču.

12. člen

(uporaba maskirnih oblačil, uniform ali drugih oblačil, podobnih uniformi)

- (1) Prepovedano je nositi maskirna oblačila, uniformo ali oblačila, podobna uniformi uradnih ali vojaških oseb, in s svojim obnašanjem, ravnanjem, gibanjem in zadrževanjem na javnem kraju

ali z uporabo opreme ali pripomočkov vzbujati videz, da se izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb.

(2) Prepovedano je v skupini najmanj dveh oseb nositi maskirna oblačila, uniformo ali oblačila, podobna uniformi uradnih ali vojaških oseb, in s svojim obnašanjem, ravnanjem, gibanjem in zadrževanjem na javnem kraju in z uporabo simbolov, grbov, zastav, ali z ustvarjanjem vtisa hierarhične ureditve skupine, ali uporabo vozil, na katerih so nameščene prepoznavne oznake, ali z uporabo opreme ali pripomočkov, vzbujati videz, da gre za policijsko ali vojaško silo katere delovanje nima podlage v zakonu.

(3) Ne glede na prvi ali drugi odstavek tega člena se maskirna oblačila, uniforma ali oblačila, podobna uniformi uradnih ali vojaških oseb in druga oprema ali pripomočki, lahko nosijo kot rekvizit za film, televizijo, gledališke predstave, druge javne nastope, humanitarne, kulturno zgodovinske, reklame in druge komercialne namene, v skladu s predpisi, ki urejajo področje uporabe uniforme, položajnih oznak in simbolov uradnih organov ali vojaških oseb, ali nastopajočih na prireditvah, katerih del programa je nošenje, razkazovanje ali uporaba predmetov iz prvega in drugega odstavka tega člena in so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja.

13. člen

(poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe)

Prepovedano je namerno poškodovanje napisa ali oznake državnega organa, organa samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil ali namerno raztrgati, zamazati ali na drug način poškodovati ali odstraniti uradno objavljeno odločbo (odločbe, sklepi) teh organov v času, ko takšna odločba učinkuje.

14. člen

(pisanje po objektih)

Prepovedano je pisanje ali risanje po zidovih, ograjah ali drugih javno dostopnih krajih, razen na krajih, kjer je to dovoljeno.

15. člen

(uničevanje državnih simbolov in izobešanje tujih zastav)

(1) Prepovedano je na javnem kraju namenoma zažgati ali kako drugače poškodovati ali uničiti zastavo ali grb Republike Slovenije, zastavo Evropske unije ali zastavo druge države.

(2) Prepovedano je izobesiti tujo zastavo v nasprotju s 4. členom tega zakona ali izobesiti tujo zastavo, ki je poškodovana ali drugače neprimerna.

16. člen

(vandalizem)

Prepovedano je namenoma poškodovati, prevrniti, odstraniti ali kako drugače v nasprotju z namenom uporabe ravnati s spominskimi obeležji in z objekti javne infrastrukture, kot so: komunalna infrastruktura, javna razsvetljava, cestnoprometni znaki, priprave in naprave na rekreativnih površinah, igrala na otroških površinah in podobne javne naprave.

17. člen

(kampiranje in prenočevanje na javnem kraju)

(1) Prepovedano je kampiranje na javnem kraju, ki za to ni določen, ali na zasebnem prostoru brez soglasja lastnika ali posestnika.

(2) Samoupravne lokalne skupnosti lahko s svojimi predpisi določijo pogoje, območja in red kampiranja na svojem območju.

(3) Prepovedano je prenočevanje ali spanje na javnih krajih ali drugih dostopnih prostorih, ki za to niso namenjeni, če se s takšnim ravnanjem koga vznemirja.

18. člen

(uporaba živali)

Prepovedano je pri posamezniku s ščuvanjem ali razkazovanjem živali namenoma povzročiti občutek strahu ali ogroženosti.

19. člen

(javni red in mir v gostinskih obratih in na prireditvah in varstvo mladoletnikov)

(1) Odgovorna oseba pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, v gostinskem obratu, je dolžna takoj, ko je to mogoče, policiji naznaniti kršitve javnega reda in miru za prekrške iz drugega ali tretjega odstavka 6. člena tega zakona.

(2) Osebam, mlajšim od 16 let, je med 24.00 in 5.00 uro prepovedan vstop ali zadrževanje brez spremstva staršev, rejnikov ali skrbnikov v gostinskih obratih in na prireditvah, kjer se toči alkoholne pijače.

(3) Omejitev iz prejšnjega odstavka ne velja za gostinske obrate in prireditve, kjer se toči izključno brezalkoholne pijače.

(4) Odgovorna oseba v gostinskem obratu ali na prireditvi sme od vsake osebe, za katero domneva, da ne izpolnjuje pogojev za vstop v gostinski obrat ali na prireditvi, zahtevati, da izkaže svojo starost z javno listino, na podlagi katere se ugotavlja identiteta.

20. člen

(prostovoljni prispevki)

(1) Prostovoljne prispevke iz prvega odstavka 5. člena tega zakona se lahko zbira samo na podlagi dovoljenja upravne enote.

(2) Prepovedano je zbiranje prostovoljnih prispevkov na vsiljiv ali žaljiv način.

(3) Zbrani prostovoljni prispevki se morajo v roku enega leta po izteku dovoljenja za zbiranje prostovoljnih prispevkov porabiti za namen, za katerega je bilo dovoljenje izdano.

21. člen

(neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb)

(1) Vsakdo mora upoštevati na kraju samem odrejen zakonit ukrep ali odredbo uradne osebe.

(2) Vsakdo mora upoštevati odredbo ali odločbo pristojnega državnega organa, s katero je prepovedan dostop, zadrževanje, snemanje ali fotografiranje na določenem kraju.

(3) Prepovedano je neupravičeno zadrževanje v prostorih državnega organa, prostorih samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil. Če posameznik na opozorilo pristojnih oseb teh prostorov ne zapusti, se ga iz zgoraj omenjenih prostorov odstrani.

22. člen

(lažna naznanitev prekrška)

Prepovedano je z obvestilom o kršitvi javnega reda po tem zakonu povzročiti interveniranje policije, občinskih redarjev, reševalcev ali gasilcev in se naznanitelj zaveda, da take kršitve ni bilo.

23. člen

(prepoved vzburjanja nestrpnosti)

Prepovedano je storiti prekrške iz 6. (nasilno in drzno vedenje), 7. (nasilno in drzno vedenje proti družinskim članom) 8. (nedostojno vedenje), 13. (poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe), 14. (pisanje po objektih) ali 15. (uničevanje državnih simbolov in izobešanje tujih zastav) člena z namenom vzburjanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti ali nestrpnosti glede spolne usmerjenosti.

III. ZASEG PREDMETOV

24. člen

(policijski zaseg predmetov)

- (1) Policist brez predhodne odločbe pristojnega organa lahko zaseže predmete, povezane s prekrški iz 6., 7., 10., prvega, drugega in tretjega odstavka 11. in 20. člena tega zakona.
- (2) Za prekrške iz prejšnjega odstavka se lahko izreče stranska sankcija odvzem predmetov.

25. člen

(pooblastilo redarju za zaseg predmetov)

- (1) Občinski redar ali redarka brez predhodne odločbe pristojnega organa zaseže predmete prekrška iz prvega odstavka 11. člena tega zakona.
- (2) Za prekrške iz prejšnjega odstavka se lahko izreče stranska sankcija odvzem predmetov.

26. člen

(pooblastilo uslužbencu Finančne uprave Republike Slovenije za zaseg predmetov)

- (1) Uslužbenec Finančne uprave Republike Slovenije brez predhodne odločbe pristojnega organa zaseže predmete prekrška iz prvega odstavka 20. člena tega zakona.
- (2) Za prekrške iz prejšnjega odstavka se lahko izreče stranska sankcija odvzem predmetov.

IV. POSEBNI UKREPI ZA ZAGOTOVITEV JAVNEGA REDA IN MIRU

27. člen

(izključitev energetskih virov)

- (1) Za preprečitev nadaljevanja prekrška, s katerim se moti ali vznemirja javnost, lahko policist z ustno odredbo ukaže upravljavcu začasen izklop dobave elektrike, plina ali vode pri kršitelju, če to nima hujših posledic za druge osebe in je ukrep sorazmeren glede na kršitev. Izklop lahko traja do vzpostavitve javnega reda in miru, vendar ne več kot šest ur.
- (2) Kršitelj plača stroške izklopa in priklopa ter morebitno nastalo škodo.
- (3) Upravljavec mora zagotoviti ponovno dobavo elektrike, plina ali vode takoj, ko od policista prejme ustno odredbo.

V. NADZOR

28. člen

(pristojnost)

- (1) Za nadzor nad izvajanjem tega zakona je pristojna policija.
- (2) Za nadzor, zaseg predmetov in odločanje o prekrških iz tega zakona je pristojna vojaška policija v skladu z zakonom, če prekršek stori vojaška oseba med dejanskim opravljanjem vojaške službe. Vojaška policija je v skladu z zakonom pristojna tudi za nadzor, zaseg predmetov in odločanje o prekrških, če je prekršek storjen v objektih in okoliših, ki so posebnega pomena za obrambo ali na območju vojaškega tabora.
- (3) Za nadzor nad izvajanjem določb o prekrških iz 8. in 10. člena, iz prvega odstavka 11. člena, iz 13., 14., 16., 17. in 18. člena tega zakona ter iz prvega in tretjega odstavka 21. člena tega zakona ter za odločanje o teh prekrških je pristojno tudi občinsko redarstvo.
- (4) Za nadzor nad namensko porabo finančnih sredstev zbranih s prostovoljnimi prispevki iz 5. člena tega zakona je pristojna Finančna uprava Republike Slovenije.

VI. KAZENSKÉ DOLOČBE

29. člen

Z globo 120 eurov se kaznuje za prekršek posameznik ki:

1. na nedovoljen način med 22.00 in 6.00 uro moti mir ali počitek ljudi s hrupom in ne gre za nujne interventne-vzdrževalne posege (prvi odstavek 9. člena);
2. piše ali riše po zidovih, ograjah ali drugih javno dostopnih krajih, razen na krajih, kjer je to dovoljeno (14. člen);
3. izobesi tujo zastavo v nasprotju s 4. členom tega zakona ali izobesi tujo zastavo, ki je poškodovana ali drugače neprimerna (drugi odstavek 15. člena);
4. ki kampira na javnem kraju, ki za to ni določen, ali na zasebnem prostoru brez soglasja lastnika ali posestnika (prvi odstavek 17. člena);
5. prenočuje ali spi na javnih krajih ali drugih dostopnih prostorih, ki za to niso namenjeni, in s takšnim ravnanjem koga vznemirja (tretji odstavek 17. člena);
6. zbira ali porabi prostovoljne prispevke v nasprotju z 20. členom (20. člen);
7. se neupravičeno zadržuje v prostorih državnega organa, prostorih samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil in jih na opozorilo pristojnih oseb ne zapusti (tretji odstavek 21. člena);

Če je prekršek iz prve (hrup), tretje (tuja zastava) ali šeste (prostovoljni prispevki) točke prvega odstavka tega člena storila pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali samostojna podjetnica posameznica (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik) ali posameznik ali posameznica, ki samostojno opravlja dejavnost (v nadaljnjem besedilu: posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost), se kaznuje z globo od 500 do 3.000 eurov (prvi odstavek 9. člena, drugi odstavek 15. člena in 20. člen).

Odgovorna oseba pravne osebe ali podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki zaposluje druge osebe, se za prekršek iz prve, tretje ali šeste točke prvega odstavka tega člena kaznuje z globo od 250 do 500 eurov (prvi odstavek 9. člena, drugi odstavek 15. člena in 20. člen).

30. člen

Z globo od 250 do 500 eurov se kaznuje za prekršek posameznik ki:

1. izziva ali koga spodbuja k pretepu ali se vede na drzen, nasilen, nesramen, žaljiv ali podoben način ali koga zasleduje in s takšnim vedenjem pri njem povzroči občutek ponižanosti, ogroženosti, prizadetosti ali strahu (prvi odstavek 6. člena);
2. se prepira, vpije ali se nedostojno vede na način, opisan v 5. točki 2. člena (prvi odstavek 8. člena);
3. na javnem kraju spolno občuje, razkazuje spolne organe ali na vsiljiv način ponuja spolne usluge in s tem koga moti, povzroči vznemirjenje ali zgražanje ljudi (tretji odstavek 8. člena);
4. z uporabo televizijskega ali radijskega sprejemnika, drugega akustičnega aparata ali akustične naprave ali glasbila moti mir ali počitek ljudi in to ni posledica dovoljene dejavnosti (drugi odstavek 9. člena);
5. na vsiljiv ali žaljiv način koga nadleguje z beračenjem za denar ali druge materialne dobrine (10. člen);

6. uporablja acetilen (karbid) ali druge plinske zmesi za pokanje, in s tem povzroči vznemirjenje ali občutek ogroženosti (prvi odstavek 11. člena);

7. na javnem kraju nosi, razkazuje ali uporablja dekorativno orožje, imitacije orožja, onesposobljeno orožje, orožje, ki je namenjeno za alarm, signaliziranje ali druge predmete, ki so po videzu podobni orožju, pa se v skladu z zakonom, ki ureja razvrstitev in kategorizacijo orožja ne štejejo za orožje, in s tem povzroči vznemirjenje ali občutek ogroženosti (drugi odstavek 11. člena);

8. namerno poškoduje napis ali oznako državnega organa, organa samoupravne lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil ali namerno raztrga, zamaže ali na drug način poškoduje ali odstrani uradno objavljeno odločbo (odločbe, sklepi) teh organov v času, ko takšna odločba učinkuje (13. člen);

9. na javnem kraju namenoma zažge ali kako drugače poškoduje ali uniči zastavo ali grb Republike Slovenije, zastavo Evropske unije ali zastavo druge države (prvi odstavek 15. člena);

10. namenoma poškoduje, prevrne, odstrani ali kako drugače v nasprotju z namenom uporabe ravna s spominskimi obeležji in z objekti javne infrastrukture, kot so: komunalna infrastruktura, javna razsvetljava, cestnoprometni znaki, priprave in naprave na rekreativnih površinah, igrala na otroških površinah in podobne javne naprave (16. člen);

11. pri drugemu posamezniku s ščuvanjem ali razkazovanjem živali namenoma povzroči občutek strahu ali ogroženosti (18. člen);

12. krši odredbo ali odločbo pristojnega državnega organa, s katero je prepovedan dostop, zadrževanje, snemanje ali fotografiranje na določenem kraju (drugi odstavek 21. člena);

13. z obvestilom o kršitvi javnega reda po tem zakonu povzroči interveniranje policije, občinskih redarjev, reševalcev ali gasilcev, čeprav ve, da take kršitve ni bilo (22. člen).

Če prekrške iz četrte (hrup) ali osme (napis/odločba) točke prvega odstavka tega člena stori pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, se kaznuje z globo od 500 do 3.000 eurov.

Odgovorna oseba pravne osebe ali podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, se za prekršek iz četrte ali osme točke prvega odstavka tega člena kaznuje z globo od 250 do 500 eurov.

Odgovorna oseba pravne osebe ali podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in ki takoj, ko je to mogoče, policiji ne naznani kršitev javnega reda in miru za prekrške iz drugega ali tretjega odstavka 6. člena tega zakona se kaznuje z globo od 250 do 500 eurov (prvi odstavek 19. člena).

31. člen

Z globo od 500 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

1. koga udari (drugi odstavek 6. člena);

2. se prepira, vpije ali se nedostojno vede do uradne osebe pri opravljanju uradnih dejanj ali zaradi uradnih dejanj (drugi odstavek 8. člena);

3. nosi, razkazuje ali uporablja predmete iz drugega odstavka 11. člena na način, ki vzbuja videz, da izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb (tretji odstavek 11. člena);

4. nosi maskirna oblačila, uniformo ali oblačila, podobna uniformi uradnih ali vojaških oseb, in s svojim obnašanjem, ravnanjem, gibanjem in zadrževanjem na javnem kraju ali z uporabo opreme ali pripomočkov vzbuja videz, da se izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb (prvi odstavek 12. člena);

5. ne upošteva na kraju samem odrejenega zakonitega ukrepa ali odredbe uradne osebe (prvi odstavek 21. člena).

32. člen

Z globo od 750 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

1. se pretepa (tretji odstavek 6. člena);
2. se nasilno in drzno vede proti družinskemu članu (7. člen);
3. ne strelja na strelišču razen, če ni s predpisi drugače določeno (peti odstavek 11. člena).

Z globo od 750 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki:

1. osebam, mlajšim od 16 let, med 24.00 in 5.00 uro omogoči vstop ali zadrževanje brez spremstva staršev, rejnikov ali skrbnikov v gostinskih obratih in na prireditvah, kjer se točijo alkoholne pijače (drugi odstavek 19. člena);
2. ne ravna v skladu z odredbo iz prvega ali tretjega odstavka 27. člena tega zakona (izključitev/priklop e-virov).

33. člen

Z globo od 1.500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

1. v skupini najmanj dveh oseb stori prekršek iz drugega odstavka 12. člena (drugi odstavek 12. člena);
2. stori prekršek iz 6. (nasilno in drzno vedenje), 7. (nasilno in drzno vedenje proti družinskim članom) 8. (nedostojno vedenje), 13. (poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe), 14. (pisanje po objektih) ali 15. (uničevanje državnih simbolov in izobešanje tujih zastav) člena z namenom vzbujanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti ali nestrpnosti glede spolne usmerjenosti (23. člen).

Z globo od 1.500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki:

1. osebam, mlajšim od 16 let, med 24.00 in 5.00 uro omogoči vstop ali zadrževanje brez spremstva staršev, rejnikov ali skrbnikov v gostinskih obratih in na prireditvah, kjer se točijo alkoholne pijače (drugi odstavek 19. člena);

2. ne ravna v skladu z odredbo iz prvega ali tretjega odstavka 26. člena tega zakona (izključitev/priklop e-virov);

34. člen

(višina globe v hitrem postopku o prekršku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

VII. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

35. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06 in 139/20).

36. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

V prvem členu je določeno, da zakon ureja varstvo javnega reda in miru ter določa ravnanja, ki pomenijo kršitev javnega reda in miru na javnem in zasebnem prostoru. Zakon o prekrških (ZP-1) v 3. členu določa, da se prekrški lahko določijo z zakonom, uredbo Vlade Republike Slovenije in z odlokom lokalne skupnosti. Namen zakona je uresničevanje pravice posameznika do varnosti in dostojanstva (kot temeljne človekove dobrine in ustavne pravice, ki jo določa 34. člen Ustave Republike Slovenije). Varovanje javnega reda in miru pomeni varovanje pred dejanji, ki posegajo v telesno ali duševno celovitost posameznika in pred dejanji, s katerimi se povzroča motenje miru, vznemirjenost ljudi, oviranje izvrševanja pravic in dolžnosti posameznikov, državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. V drugem odstavku se eksplicitno poudari dodatni namen zakona, tj. preprečevanje opravljanja nalog samooklicanim organizacijam s tendenco izvajanja zakonskih nalog državnih organov (npr. policije) oziroma organov samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilcev javnih pooblastil. Slednje daje ustrezno zakonsko podlago za umestitev zakonske določbe glede preprečevanja izvajanja nalog, ki so v izvorni pristojnosti zakonsko določenih organov ali organizacij.

K 2. členu:

V tem členu so definirani posamezni izrazi, kot so: javni red in mir, javni kraj, zasebni prostor, pretep itn.

1. Pojem: **javni red in mir**

Javni red in mir sta dobrini, ki izključujeta protipravna dejanja, s katerimi se kršijo splošna pravila vsakdanjega dela in življenja. Pomenita varno in mirno počutje ljudi, njihovo neovirano gibanje na javnih krajih in drugih površinah, uporabo javnih objektov, stanovanj in drugih prostorov, nemoteno opravljanje uradnih opravil državnih in drugih organov, organizacij ter skupnosti oziroma optimalno varnost znotraj družbene skupnosti. Pojem »mir« se pojavlja v tesni povezavi z »varnostjo« in »redom«. Mir obravnavamo s pozitivnega in negativnega vidika. Negativni vidik mira imenujemo ne-mir in predstavlja določeno stopnjo nevarnosti ali ogrožanja. Za našo obravnavo in opredelitev pa je pomembnejši pozitivni vidik, ki ga pojmuje »mir kot stanje brez vojne ..., stanje brez spora med ljudmi ..., stanje brez velikih družbenih nasprotij ..., stanje brez hrupa in ropota ..., javni red in mir ...«, v osnutku pa je opredeljen kot občutek varnosti, nevznemirjenosti in sožitja. Iz same definicije javnega reda in miru, sklepamo, da gre za kršitev javnega reda in miru takrat, ko posamezniku ali državnim in drugim organom ni omogočeno izvrševanje njihovih pravic, ki jih imajo zagotovljene po ustavi in zakonih.⁸

Zato je v ta pojem nujna tudi umestitev prekrškov kot so razkazovanje nevarnih predmetov na način, ki vzbuja videz izvajanja nalog uradnih ali vojaških oseb in uporabo maskirnih oblačil, uniform ali drugih oblačil, podobnih uniformi, s katerimi se vzbuja videz izvajanja nalog uradnih ali vojaških oseb ali s sočasno uporabo določenih predmetov vzbuja videz, da gre za policijsko ali vojaško silo, katere delovanje nima podlage v zakonu. S tem se v pojem javni red in mir vključuje tudi prepoved tovrstnih ravnanj oziroma prekrškov. Na ta način se daje jasen signal posameznikom ali skupinam, da je monopol oblasti prisile v izključni pristojnosti demokratične in pravne države.

2. Pojem: **javni kraj**

To je najširši pomen javnega kraja. V tem smislu je na javni kraj omogočen prost dostop nedoločenemu številu oseb brez kakršnihkoli pogojev. To so ulice, trgi, javne ceste, pristanišča,

⁸ Jarc, S., Nunič, M. (2007). Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1) : s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, str. 32, 33.

luke, čakalnice, gostinski lokali, trgovinski in obrtni lokali itd. Podobno definicijo javnega kraja določa tudi Zakon o graditvi objektov. Objekt v javni rabi je objekt ali del objekta, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem: nestanovanjska stavba kot je gostinska stavba, poslovna in upravna stavba, trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti, stavba za promet in stavba za izvajanje komunikacij, stavba splošnega družbenega pomena, obredna stavba in druga nestanovanjska stavba, če je namenjena javni rabi, in javna površina kot je javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina.⁹ Vendar pa so pri teh oblikah javnega kraja razlike, saj so nekateri od teh javnih krajev po namenu in funkciji permanentno javni in torej odprti oziroma dostopni ves čas (ulice, trgi, javne ceste ...), medtem ko so drugi javni kraji po namenu in funkciji odprti le določen čas (npr. trgovinski in obrtni lokali, javna prometna sredstva). Ta razdelitev ima praktični in pravni pomen. To pomeni, da če oseba stori na ulici prekršek, je prekršek v vsakem primeru storjen na javnem kraju, ker je ulica permanentno (časovno neomejeno) odprti javni kraj. Če pa je bilo isto dejanje storjeno v gostinskem lokalu, ki je na tej ulici, vendar je bil lokal v času storitve prekrška zaprt, torej v času, ko lokal ne obratuje, potem prekršek ni bil storjen na javnem kraju. Podobno je s tako imenovanimi premičnimi javnimi kraji, kot so npr. sredstva javnega prevoza. Tudi ti kraji so javni kraji le določen čas, dokler so v funkciji nujenja javnih storitev. Javno prevozno sredstvo, dokler obratuje v javnem prometu, je namensko in funkcionalno javni kraj. Od trenutka, ko je javno prometno sredstvo prenehalo obratovati, preneha njegova funkcionalna narava javnega kraja. Bistvena razlika je torej čas, ko je določen kraj dostopen vsem (nedoločenemu številu oseb brez kakršnihkoli pogojev), po ali ob določenem času pa ta funkcija javnega kraja ne obstaja več. Naslednjo kategorijo javnih krajev obsegajo tudi kraji, kjer je dostop ljudem dovoljen le pod določenimi pogoji. To so npr.: športni stadioni in igrišča, kinodvorane, gledališča, koncertne dvorane, razstavni prostori itd. Takšen pogoj je lahko uporaba kraja proti plačilu, kjer je vstop dovoljen vsakomur, ki kupi vstopnico, plača članarino ipd.

V praksi pa pride do dejanj, ki so storjena na kraju, ki ni javen, je pa ta prostor viden z javnega kraja. Pri tem je treba opozoriti, da je dostopnost vida tega dejanja z javnega kraja treba razumeti tako, da lahko to dejanje vidijo vse osebe, ki se nahajajo na določenem javnem kraju, če so v normalnem gibanju ali mirovanju. Uporaba določenih pomagal (različni daljnogledi) ne pride v poštev. Takšni prostori so lahko: balkoni, terase, dvorišča in podobno.¹⁰

3. Pojem: zasebni prostor

Pojem zasebni prostor določa prostor, ki ni dostopen nedoločenemu številu oseb brez kakršnihkoli pogojev. Prav tako ta prostor ni v funkciji javne uporabe ali storitve. Gre torej za prostor, ki ga omejujejo fizične ali drugačne prepreke, ki onemogočajo prost vstop ali dostop vsakomur. To je lahko tudi ograjena terasa ali ograjen vrt pred hišo. Če gre pri tem za kršitev, katere učinki prehajajo iz zasebnega prostora na javni kraj, se šteje, da je kršitev storjena na javnem kraju.

Zasebni prostor je prostor, ki je v zasebni lasti ali posesti in je dostop vanj dovoljen le s soglasjem lastnika, posestnika¹¹ ali druge upravičene osebe. Opredelitev tega pojma (zasebnega prostora) je zato precej široka, predvsem pa ni vezana na lastninsko pravico, ker varuje tudi posestnika in drugo upravičeno osebo. Pri pojmu druge upravičene osebe si tega pojma ne smemo razlagati na restriktiven način, temveč gre za vsako osebo, ki v določenem

⁹ Gradbeni zakon (uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20) 26. točka prvega odstavka 3. člena Gradbenega zakona.

¹⁰ *Supra* opomba 1, str. 35.

¹¹ Stvarnopravni zakonik v 24. členu določa, da je (1) posest neposredna dejanska oblast nad stvarjo (neposredna posest) in da (2) ima posest tudi tisti, ki izvršuje dejansko oblast nad stvarjo prek koga drugega, ki ima neposredno posest iz kakršnegakoli pravnega naslova (posredna posest).

zasebnem prostoru opravlja določene naloge. Za upravičeno osebo je treba šteti natakarja v gostinskem lokalu, osebo, ki opravlja naloge v državnem organu, na primer osebo, ki opravlja naloge na okencu ob sprejemu strank itd. Pojem upravičene osebe se ne pokriva s pojmom odgovorne osebe, temveč je mnogo širši in zajema vse, ki opravljajo posamezne naloge. Razlaga navedenega pojma je pomembna zlasti v povezavi s kršitvijo tretjega odstavka 21. člena, kjer je določeno, da se mora oseba odstraniti iz prostorov, kjer se neupravičeno zadržuje na zahtevo pristojne osebe.¹²

4. Pojem: **pretep**

Pretep je opredeljen kot medsebojno fizično obračunavanje z izmenjavo udarcev med dvema ali več osebami, kar pomeni, da ne gre za pretep, če ena oseba pretepa drugo, ta pa ji udarcev ne vrača ali se samo brani. Prekršek je torej storjen, če gre za najmanj dve osebi, ki si med seboj izmenjujeta udarce. Pod pojmom udarci so mišljene vse vrste udarcev z roko, nogo ali drugimi deli telesa, npr. glavo. Ne pretepa se tisti, ki se brani ali tisti, ki razdvaja oziroma pomirja osebe, ki se pretepajo.

Pojem pretep zajema izrazito fizično, telesno in neposredno dogajanje. Temelji na nasilnem fizičnem stiku ljudi (udarcih, brcah, davljenju, stiskanju in grizenju, praskanju vlečenju zvijanju, potiskanju, tlačenju s silo telesa, metanju drugega in enega na drugega). Ker komentar Kazenskega zakonika kot pretep opredeljuje spopad več oseb, in sicer najmanj treh, je v tem zakonu posebej opredeljen pojem pretepa, da ne bi prihajalo do dilem.¹³

5. Pojem: **nedostojno vedenje**

Kot izhaja že iz same zakonske določbe je nedostojno vedenje opredeljeno kot vedenje posameznika ali skupine, s katerim (se) povzroči vznemirjenje ali razburjenje ali ogrožanje posameznika ali skupine ali kadar z žaljivimi besedami in dejanji škoduje ugledu posameznika ali skupine. Gre torej za opredelitev obnašanja posameznika ali skupine, ki pri drugem posamezniku, lahko tudi skupini posameznikov, povzroči spremembo v njihovem sicer normalnem razpoloženju (duševnem stanju) kot posledica celotnega čustvenega doživljanja vedenja drugega posameznika ali skupine posameznikov. V tej posledici je nujno, da se prizadeti posameznik počuti vznemirjenega, razburjenega ali ogroženega.

6. Pojem: **nedostojno vedenje do uradne osebe**

Ureditev javnega reda in miru posebej varuje uradne osebe pri opravljanju uradnih dejanj. Bistveni element nedostojnega vedenja je, da je takšno vedenje uperjeno proti uradnim osebam, s tem pa se posebej varuje uradne osebe pri izvajanju zakonskih nalog ali pooblastil. Pri tem ni nujno, da se uradna oseba zaradi nedostojnega vedenja počuti vznemirjeno, razburjeno ali ogroženo, zadošča tudi, da se z žaljivimi besedami ali dejanji škoduje ugledu uradne osebe ali državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnega pooblastila.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v zvezi s tem že obrazložilo, da: *»[D]rugi odstavek 7. člena ZJRM-1 določa, da se z globo kaznuje, kdor se prepira, vpije, ali se nedostojno vede do uradne osebe pri uradnem poslovanju. Omenjeno določilo je specialno v razmerju do prvega odstavka istega člena, ki vsebuje splošno prepoved nedostojnega vedenja na javnem kraju. Kvalificirana oblika prekrška iz drugega odstavka 7. člena ZJRM-1 je namenjena zaščiti uradnih oseb državnih in lokalnih skupnosti, ki izvršujejo zakone ali podzakonske predpise, s čimer se*

¹² Supra opomba 1, str. 35, 36.

¹³ Glej Korošec, D. (2018). Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1). Uradni list Republike Slovenije : Pravna fakulteta, 2018-2019, Ljubljana, str. 467, 471. Glej tudi sodbo Vrhovnega sodišča RS, št. I Ips 319/2006, 15. 3. 2007, ECLI:SI:VSRS:2007:I.IPS.319.2006.

posredno varuje tudi državo, ki preko teh oseb izvršuje zakone.«¹⁴ Višje sodišče v Celju pa je še pojasnilo, da kljub temu, če se policist zaradi izrečenih: »[b]esed po lastnih izpovedbah ni počutil razžaljenega, na izpolnjevanje zakonskih znakov prekrška po drugem odstavku 7. člena ZJRM-1 ne vpliva. Uporaba besed »ne me jebat« in »pička« v postopku, ki ga vodijo policisti kot uradne osebe v okviru uradnega poslovanja, nedvomno predstavlja nedostojno vedenje, ne glede na to, ali je s takimi besedami obdolženec želel žaliti policiste, ali je zgolj želel glasno izraziti nestrinjanje s sistemom.«¹⁵

7. Pojem **uradna oseba**

Uradna oseba je vsaka oseba (policist, redar, inšpektor inšpekcijskih služb, lovski čuvaj, nadzornik na smučišču itd.), ki izvršuje pooblastila na podlagi zakona. Objekt varovanja so uradne osebe državnih ali lokalnih skupnosti, ki izvršujejo zakone ali podzakonske predpise, posredno pa tudi država, ki preko teh oseb izvršuje zakone.

Splošna opredelitev uradne osebe je določena v 3. točki prvega odstavka 99. člena KZ-1, in sicer gre za osebo, ki pri državnem organu opravlja uradne naloge ali ima uradno funkcijo z vodstvenimi pooblastili in odgovornostmi.¹⁶

8. Pojem **uradno dejanje**

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je pojasnilo, da je zakonski znak uradno dejanje pojem, ki ga uporablja Kazenski zakonik in ni neposredno prevzet iz drugega (upravno pravnega) področja, zato je treba pomen tega zakonskega znaka iskati znotraj kazenskega zakona in ne v drugih pravnih področjih. Kazenski zakonik uradnega dejanja ne definira, v prvem odstavku 99. člena pa opredeli koga je šteti za uradno osebo. Uradno dejanje je torej lahko samo dejanje, ki ga izvršijo uradne osebe (subjektivni kriterij) in se nanaša na opravljanje njenih nalog (objektivni kriterij). Za uradna dejanja je tako poleg oblastvenih ravnanj uradnih oseb šteti tudi druga njihova ravnanja, ki jih morajo opraviti na podlagi zakona oziroma podzakonskega predpisa v okviru svojih službenih pooblastil oziroma nalog (tako imenovana pravno vezana ravnanja uradnih oseb), praviloma po vnaprej predpisanem postopku. Za uradno dejanje pa ni mogoče šteti zasebnih ravnanj uradne osebe, ki so opravljena izven kroga njenih uradnih nalog in pri katerih uradna oseba nastopa kot zasebnik, četudi gre za dejanja, ki so izvršena z izkoriščanjem znanja ali vpliva, pridobljenega z opravljanjem njene uradne funkcije.¹⁷

9. Pojem: **družinski člani**

Dodatno se tudi opredeljuje izraz družinski člani oziroma članice, ki ima enak pomen kot je opredeljen v zakonu, ki določa nasilje v družini.

V drugem odstavku tega člena je določeno, da se v zakonu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, uporabljajo kot nevtralni za ženski in moški spol. S tem se poudarja abstraktna in splošna ureditev na način, da uporaba enega ali drugega spola ali zgledovanje po spolu ne ustvarja nikakršne pravne podlage ali vsebinske razlike.

K 3. členu:

Vzdrževanje javnega reda in miru predstavlja delovanje državnih organov in lokalnih skupnosti, da s predpisi in ukrepi zagotavljajo varnost in red. Drugi odstavek 3. člena v povezavi z 2.

¹⁴ Glej 6. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, št. IV Ips 23/2019, 15. 10. 2019, ECLI:SI:VSRS:2019:IV.IPS.23.2019.

¹⁵ Glej jedro Sklepa Višjega sodišča v Celju, št. VSC Sklep PRp 37/2020, 5. 5. 2020, ECLI:SI:VSCE:2020:PRP.37.2020.

¹⁶ Glej 7. točko obrazložitve v Sodbi Višjega sodišča v Ljubljani, št. VII Kp 46928/2018, z 22. 4. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:VII.KP.46928.2018.

¹⁷ Glej jedro in 13. točko obrazložitve Sodbe Vrhovnega sodišča RS, št. VSRS Sodba I Ips 16905/2011-130, z 11. 6. 2015, ECLI:SI:VSRS:2015:I.IPS.16905.2011.130.

členom opredeljuje red kot stanje brez kršitev, ki ga v okviru svojih pooblastil določa vsak posamezen subjekt na svojem območju (hišni red, režim vstopanja v objekte itd.), ki je tudi odgovoren za njegovo zagotavljanje. V primeru, da nespoštovanje npr. hišnega reda preraste v kršitev javnega reda, subjekt, ki skrbi za red, obvesti policijo ali redarje, da ukrepajo v skladu z zakonom.

K 4. členu:

Izobešanja tujih zastav ne ureja Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi (ZGZH). Določba napotuje na smiselno uporabo zakona, ki ureja ravnanje s slovensko zastavo. Ta člen določa pogoje za izobešanje tujih zastav, ker to področje ni zakonsko regulirano (pravna praznina). Po oceni predlagatelja je navedena problematika tudi del področja urejanja javnega reda. Varovanje tujih zastav ali zastave Evropske unije (EU) pred uničenjem ali poškodovanjem pa je inkriminirano v 15. členu. Zastave se izobesijo tako, da so javno vidne. Za kršitev ne gre, če posameznik v zasebnem prostoru izobesi zastavo in to ni javno vidno. Zastave se na javnih mestih lahko izobesijo če ne krnijo ugleda naše ali tuje države. Pojem krnitev ugleda je povzet po ZGZH.

Uporabo zastave Evropske unije ureja Uredba o uporabi zastave in himne Evropske unije v Republiki Sloveniji.

K 5. členu:

Z navedenim členom se določa, kdo in kdaj lahko zbira prostovoljne prispevke na način, ki predstavlja motenje miru, vznemirjenost ali nadlegovanje ljudi na javnem kraju ali zasebnem prostoru (zbiranje prostovoljnih prispevkov od vrat do vrat, po stanovanjskih hišah, blokih, poslovnih prostorih, z ustavljanjem in »siljenjem« ljudi na ulici, pred vhodi v trgovske centre, parkiriščih ipd.). Določila tega člena namreč varujejo ljudi pred nadlegovanjem z zbiranjem prostovoljnih prispevkov. Kršitev predstavlja klasično zbiranje prostovoljnih prispevkov po stanovanjskih hišah, blokih, poslovnih prostorih, če oseba nima dovoljenja upravne enote, saj dejavnost zbiranja prostovoljnih prispevkov na takšen način posega v posameznikov mir. Pozivanje oseb preko različnih medijev (televizija, radio, internet, SMS sporočila) ne predstavlja prekrška, saj je namen zakona varstvo javnega reda in miru ter varovanje posameznikov pred dejanji, ki posegajo v njihovo dostojanstvo in varovanje pred dejanji, s katerimi se povzroča motenje miru in vznemirjenost posameznikov, ni pa namen zakona, da bi se urejalo zbiranje prostovoljnih prispevkov (finančnih ali materialnih) nasploh.

Društva, ustanove, zavodi, fizične in druge nepridobitne pravne osebe lahko zbirajo prostovoljne prispevke za humanitarne ali splošno koristne namene pri posameznikih in pravnih osebah le z dovoljenjem upravne enote, na območju katere ima društvo, ustanova ali druga pravna oseba svoj sedež. Posameznik, ki je zaradi elementarne ali druge nesreče utrpel veliko premoženjsko škodo, lahko zbira prostovoljne prispevke, če si je pridobil dovoljenje upravne enote, na območju katere ima stalno prebivališče. Zbiratelj mora zbrane prostovoljne prispevke v roku enega leta porabiti za namen, za katerega je bilo izdano dovoljenje. Če so bili prostovoljni prispevki pridobljeni ali porabljeni v nasprotju z namenom, mora zbiratelj vsa zbrana sredstva nakazati (zbrana denarna sredstva) oziroma izročiti (zbrana materialna sredstva oziroma stvari in predmete), upravičencu, za katerega je zbiral prostovoljne prispevke, če je le-ta umrl ali ne obstaja več pa v humanitarne namene, in sicer v roku 30 dni od ugotovljenega prekrška.

Navedeni člen izrecno določa, da se določbe tega zakona ne uporabljajo za zbiranje prostovoljnih prispevkov, če so le-ti urejeni z drugimi predpisi (npr. predpis o rdečem križu), za zbiranje prostovoljnih prispevkov, ki se zbirajo v prostorih verskih skupnosti za verske namene in za zbiranje prostovoljnih prispevkov, ki se zbirajo na način, ki ne predstavlja motenje miru, vznemirjenost ljudi ali nadlegovanje ljudi na javnih krajih ali zasebnih prostorih (npr. preko SMS sporočil, pošte, prostovoljnega nakazila ipd.).

K 6. členu:

Ohranja se prepoved nasilnega vedenja do drugih oseb, s čimer se zagotavlja ustavna pravica do osebnega dostojanstva in varnosti. Posebej je poudarjena tudi prepoved telesnega nasilja, saj se inkriminira tako posamezen udarec kot tudi izmenjevanje udarcev v obliki pretepa.

Naveden člen razčlenjuje prekrške z elementi nasilja po teži:

- izzivanje, sodelovanje pri pretepu, spodbujanje, zasledovanje, drzno, nasilno, nesramno, žaljivo ali podobno vedenje,
- udarec ali pretepanje druge osebe in
- pretep.

Prvi odstavek inkriminira zasledovanje, drzno, nasilno, nesramno ali žaljivo vedenje. Med drzna in brutalna (surova) dejanja spadajo dejanja, s katerimi se drugemu povzroča ogroženost ali strah pred nasiljem, ali se posamezniku povzroča občutek sramu, bolečine ali neprijetnosti. Pogoj za storitev prekrška je povzročitev ogroženosti, prizadetosti, strahu ali nelagodja drugi osebi.

S pojmom »podoben način« je hotel zakonodajalec opredeliti tudi druge načine, ki jih v zakonski diktaciji ni navedel, npr. telefonsko nadlegovanje, nadlegovanje preko SMS sporočil itd., vendar pa mora biti izpolnjen kumulativni pogoj, da je s tem dejanjem povzročen subjektiven občutek ponižanosti, prizadetosti ali strahu pri določeni osebi.

Definicija pretepa je določena v četrti točki 2. člena tega zakona. Ne pretepa se tisti, ki se brani ali tisti, ki razdvaja oziroma pomirja osebe, ki se pretepajo. Ker je v sodobni družbi razreševanje konfliktov s fizično silo nesprejemljivo se za storitev prekrška po drugem odstavku šteje že en udarec. Sodelovanje v pretepu pomeni bodisi fizično sodelovanje (s telesom onemogoči osebi, da zbeži, jo zadrži) bodisi samo verbalno (z izzivanjem spodbuja k pretepu).

Za prekršek po tej določbi ne gre, kadar se pretepajo igralci na igrišču, npr. pri hokeju, nogometu ali na drugih športnih prireditvah, ker sta na teh površinah za vzdrževanje reda zadolžena sodnik oziroma delegat tekme. Za pravilen potek športnih iger skrbijo sodniki in delegati, ki lahko prekinajo igro, zahtevajo izpraznitev dvorane, tribun, itd. Igralci so zaradi nešportnega vedenja ali pretepa lahko kaznovani s predpisi posamezne športne panoge (disciplinski sodniki).

Prekrški iz tega člena so lahko storjeni na javnem kraju ali v zasebnem prostoru, torej povsod.

Kazenski zakonik v 135. členu določa kaznivo dejanje grožnja, ki pa se preganja na predlog oškodovanca. Če obstajajo zakonski znaki tega kaznivega dejanja in se oškodovanec odloči za podajo predloga za pregon kaznivega dejanja, je prekršek konzumiran v kaznivem dejanju.

K 7. členu:

S tem členom se posebej inkriminirajo prekrški storjeni do družinskih članov. S tem se varuje družinska, partnerska in sorodstvena razmerja znotraj družin ali partnerskih zvez. Posledično se varujejo osebe pred nasiljem v družini v zaprtih zasebnih prostorih in na javnem kraju.

V 60. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije, je dano policiji pooblastilo za izrek ukrepa prepoved približevanja določeni osebi, kraju ali območju. Za izvedbo omenjenega pooblastila so določeni naslednji zakonski pogoji, in sicer v primeru, (i) če je podan utemeljen sum, da je oseba storila prekršek z znaki nasilja ali je bila zalotena pri takem prekršku, in (ii) obstajajo razlogi za sum, da bo ogrozila življenje, osebno varnost ali svobodo osebe, s katero je ali je bila v bližnjem razmerju v smislu določb kazenskega zakonika in zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, kar (iii) policisti ugotovijo zlasti na podlagi dotedanjega grdega ravnanja kršitelja, iz okoliščin, ki jih neposredno zaznajo ob prihodu na kraj dogodka, zbranih obvestil od

žrtev ali prič, podatkov centra za socialno delo, humanitarnih in nevladnih organizacij. Zato je omenjeno pooblastilo v neposredni povezavi s prepovedjo iz tega člena, s čimer so vzpostavljeni trdnejši temelji za učinkovito varstvo ogroženih družinskih članov.

Kazenski zakonik v 191. členu določa kaznivo dejanje nasilje v družini, ki se preganja po uradni dolžnosti. Če obstajajo zakonski znaki tega kaznivega dejanja, je prekršek konzumiran v kaznivem dejanju.

K 8. členu:

S tem členom se inkriminirajo ravnanja kot so prepiranje, vpitje ali nespodobno vedenje na način, ki povzroči zgražanje ali vznemirjanje ljudi. Prepir je medsebojno glasno komuniciranje dveh ali več oseb, s pojmom vpitje pa je mišljeno kričanje. V pojmu nedostojnega vedenja so zajete različne oblike vedenja (npr. pljuvanje druge osebe, razbijanje steklenic ali kozarcev, nadlegovanje mimoidočih, uriniranje in opravljanje velike fiziološke potrebe itd.), ki jih v členu ni mogoče taksativno naštetiti in določiti, povzročijo pa zgražanje ali vznemirjanje ljudi. Pri tem prekršku ni pomembno kje je kršitev storjena ali je to na javnem kraju ali v zasebnem prostoru, saj je ključno, da je s takšnim prekrškom povzročeno vznemirjenje, razburjenje ali ogrožanje posameznika ali skupine. Zapisano pomeni, da je prekršek lahko storjen v stanovanju, na balkonu ali na ulici ipd., hkrati pa zahtevan nastanek prepovedane posledice kot vznemirjenja, razburjenja ali občutka ogroženosti posameznika.

Posebej in strožje se inkriminira nedostojno vedenje do uradnih oseb, kar je razvidno iz kazenskih sankcij. Uradna oseba je skladno z 99. členom KZ-1 vsaka oseba (policist, redar, inšpektor inšpekcijskih služb, lovski čuvaj, nadzornik na smučišču itd.), ki izvršuje pooblastila na podlagi zakona. Objekt varovanja so uradne osebe državnih ali lokalnih skupnosti, ki izvršujejo zakone ali podzakonske predpise, posredno pa tudi država, ki preko teh oseb izvršuje zakone. Učinkovita zaščita uradnih oseb dolgoročno prispeva k spoštovanju prava in pravne države. Če primerjamo določbe, ki se nanašajo na zagotavljanje reda in miru pri vodenju postopka o prekršku in upravnega postopka, lahko ugotovimo, da so že vzpostavljena neka varovala, da se postopki uradnih oseb ne ovirajo ali motijo. Določba v 131. členu ZP-1 za nedostojno obnašanje ali oviranje dela med postopkom predvideva globo do 400 evrov, določba 111. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) pa določa globo do 500 evrov osebi, ki huje prekrši red ali zagreši večjo nedostojnost med postopkom. Prekršek po tej določbi je torej storjen tako v primeru ko uradna oseba izvršuje splošna zakonska pooblastila, ki niso vezana na konkreten postopek, kot tudi v primeru, ko uradna oseba vodi konkreten postopek, ki ga storilec ovira ali moti in to ni objekt varstva določb procesnih zakonov (npr. policisti in redarji pri vodenju prekrškovnih postopkov ...).

Tretji odstavek določa kot prekršek javno spolno občevanje ali razkazovanje spolnih organov. Pri tem mora nastati predpisana prepovedana posledica, in sicer subjektivni element, tj. občutek vznemirjenosti ali zgražanja pri določeni ali več osebah. Škodljiva posledica prekrška zajema vso materialno in nematerialno škodo ter najrazličnejše nevšečnosti, ki jih povzroči storjeni prekršek v sferi različnih oseb oziroma na različnih področjih. Če bi se v postopku o prekršku ugotovila hujša škodljiva posledica, pa je to okoliščina, zaradi katere je po zakonu, ki ureja prekrške, storilca mogoče v povezavi z drugimi okoliščinami (npr. nagib storilca, stopnjo ogrožanja ali kršitve zavarovane dobrine, predkaznovanost, obnašanje po storjenem prekršku ...) strožje kaznovati.

V četrtem odstavku je posebej inkriminirano javno razkazovanje spolnih organov, in sicer na krajih, kjer je večja frekvenca ljudi, kot so strnjena naselja, površine ob prometnih povezavah (cestah, železniških progah, letališčih, pristaniščih) in v turističnih krajih. Zakonski znaki prekrška so izpolnjeni že, če posameznik razkazuje spolne organe, ne da bi to početje koga posebej motilo, ga vznemirilo ali povzročilo zgražanje. Gre za varovanje javne morale, ker z

vidika javnega reda in miru ni sprejemljivo, da bi se posamezniki na javnih krajih, kjer se pričakuje večja koncentracija ljudi, gibali ali zadrževali brez oblačil, na način, da bi okolica lahko videla njihove spolne organe. Pri tem se izostreno varuje tudi otroke in mladoletnike pred takšnim družbeno moralno nesprejemljivim ravnanjem, zlasti v bližini vrtcev, šol, dijaških domov ipd.

V petem odstavku se določa izjeme glede prepovedi iz četrtega odstavka, in sicer za kraje ali objekte, ki so posebej namenjeni vstopu, zadrževanju ali nastanitvi ljudi brez oblačil kot so nudistični kampi, plaže ali terase, savne ipd.

Pojem spolni organ zajema zunaj vidni del moškega ali ženskega spolovila, in sicer spolni ud ter modo moškega spolovila ter zunanje spolovilo ženske.

V primerih namernega razkazovanja spolnih organov (ekshibicionizem), osebi mlajši od 15 let, so izpolnjeni znaki kaznivega dejanja po četrtem odstavku 173. členu KZ-1.

K 9. členu:

V tem členu je zavarovan mir in počitek občanov. Kršitev je lahko storjena na javnem kraju ali v zasebnem prostoru. Za storitev prekrška po prvem odstavku je določen čas storitve prekrška, medtem ko je po drugem odstavku prekršek lahko storjen tudi podnevi. Znaki prekrška niso podani v kolikor je hrup posledica nujnih vzdrževalnih del npr. sanacija okvare na plinski, vodovodni, električni ali drugi napeljavi ali če je hrup posledica dovoljene dejavnosti (javni shod ali prireditve, za katero je izdano dovoljenje in uporabo akustičnih naprav npr. koncert, ali druge prireditve kot so festivali, poletne prireditve, pustni karnevali ipd.).

S tem členom se na novo in ureja inkriminacija prekrška glede hrupa v primeru, če policija prejme anonimno prijavo kršitve, policisti pa ob intervenciji na kraju samem tudi sami zaznajo hrup. Ta člen pa ne posega v problematiko hrupa iz okolja.

K 10. členu:

Določba tega člena prepoveduje beračenje, prosjačenje za denar ali druge dobrine, pri čemer oseba nadleguje ljudi. Za nadlegovanje ne gre, če oseba stoji na mestu in prosi za denar, pač pa mora biti storilec prekrška aktiven (hodi za osebo, jo prime za roko, obleko itd.).

Doslej je bila za ta prekrške predpisna nizka sankcija globe, kar kaže na tolerantnost družbe do teh prepovedanih dejanj. V praksi se kot storilci teh prekrškov pojavljajo tujci, ki v Republiko Slovenijo prihajajo prav z namenom beračenja. Z jasno opredelitvijo tega prekrška kot družbeno škodljivo dejanje z ustrezno predpisano sankcijo, se ustvarja temelj tudi za izrek stranske sankcije izгона tujca iz države iz 4. člena Zakona o prekrških.

K 11. členu:

Z navedenim členom se dovoli pokanje z acetilenom (karbidom) ali drugimi plinskimi zmesi za pokanje samo v času velikonočnih praznikov in prazniku dela, saj gre za tradicionalno pokanje, pri čemer se za časovni okvir praznika upošteva predpis, ki določa praznike in dela proste dni v Republiko Slovenijo ter praznikov, ki jih določi lokalna skupnost s svojimi predpisi.

V tretjem odstavku se določa, da je dekorativno orožje, onespobljeno orožje, imitacije orožja, orožje, ki je namenjeno za alarm ali signaliziranje, druge predmete, ki so po videzu podobni orožju, a se v skladu z zakonom, ki ureja razvrstitev in kategorizacijo orožja, ne štejejo za orožje, prepovedano nositi, razkazovati ali uporabljati tako, da se vzbuja videz, kot da se izvajajo naloge uradnih ali vojaških oseb. Prekršek iz tega člena ni omejen na javni kraj; prekršek je storjen, kadar se z ravnanjem vzbuja videz, da posameznik izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb. Pri tem ni treba, da je posameznik (kršitelj) s svojim ravnanjem povzročil

vznemirjenje ali občutek ogroženosti, temveč zadostuje ugotovitev policista, da se vzbuja videz, kot da se izvajajo naloge uradnih ali vojaških oseb. Gre za predmete iz različnih materialov, ki niso orožje, a so po videzu, velikosti ali teži enaki ali podobni. Zadnji odstavek 3. člena Zakona o orožju (Zoro-1) določa, da se za orožje po tem zakonu ne šteje: 1. dekorativno orožje; 2. imitacije orožja; 3. orožje, ki je trajno onesposobljeno za uporabo s tehničnimi postopki, ki jih določi minister, pristojen za notranje zadeve, ki tudi imenuje komisijo za ugotavljanje trajne onesposobljenosti orožja, za to orožje se smiselno uporablja tretji odstavek 8. člena in 24. člen tega zakona; 4. orožje, ki je namenjeno za alarm, signaliziranje, reševanje življenj, omamljanje in klanje živali, lov s harpuno, v industrijske ali tehnične namene, kratkocevno orožje kalibra 6 mm za izstreljevanje pirotehničnih izdelkov in strelivo za takšne vrste orožja ter 5. strelivo za orožje iz 6. in 7. točke kategorije D, sam izstrelek (krogle, šibre) in tulec brez netilke.

Prekršek bo storjen z nošenjem, razkazovanjem ali uporabo navedenih predmetov tako, da se vzbuja videz, da posameznik izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb. Pod pojmom nošenje je treba razumeti na primer nošnje v namenskih tokih za pasom, pod roko, čez prsi ali ramena ali neposredno v roki. Način nošenja mora biti tak, da je predmet viden (na primer pištola za pasom hlač in viden ročaj orožja) ali prikrit (na primer na ramenskem pasu pod suknjičem). Pod pojmom uporabe je treba razumeti situacije, ko se z navedenimi predmeti meri v cilj ali se potegnejo iz toka ipd. Vzbujanje videza, da se izvajajo naloge uradnih ali vojaških oseb, je dodaten pogoj za obstoj tega prekrška, ki ga je treba ugotavljati v vsakem konkretnem primeru na podlagi drugih okoliščin (obnašanje, ravnanje, opozarjanje, ukazovanje ipd.).

V četrtem odstavku je določeno, da se ne glede na omejitve iz drugega in tretjega odstavka dekorativno orožje, onesposobljeno orožje, imitacije orožja, orožje, ki je namenjeno za alarm ali signaliziranje, drugi predmeti, ki so po videzu podobni orožju, lahko nosijo, razkazujejo ali uporabljajo kot rekvizit za film, televizijo, gledališke predstave, druge javne nastope, humanitarne, kulturno zgodovinske, reklame in druge komercialne namene, ki urejajo področje uporabe uniforme, položajnih oznak in simbolov uradnih organov ali vojaških oseb ali nastopajočih na prireditvah, katerih del programa je nošenje, razkazovanje ali uporaba predmetov iz drugega odstavka tega člena in so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja.

V petem odstavku se posebej prepoveduje tudi ogrožajoče streljanje, ki ni zajeto v predpisu, ki ureja orožje, s katerim koli orožjem, ki je kot tako opredeljeno v zakonu, ki ureja razvrstitev in kategorizacijo orožja tj. 3. členu Zoro-1 in tudi streljanje z orožjem, ki je namenjeno za alarm, signaliziranje, reševanje življenj, omamljanje in klanje živali, lov s harpuno, v industrijske ali tehnične namene, kratkocevno orožje kalibra 6 mm za izstreljevanje pirotehničnih izdelkov. Tako je prepovedana npr. uporaba orožja na javnem kraju ali v strnjem naselju, kjer lahko zaradi uporabe orožja pride do ogrožanja ljudi ali premoženja (streljanje v zrak za novo leto ali ob drugih praznovanjih).

Če pa nastane kot posledica takšnega streljanja konkretna nevarnost za življenje ljudi ali premoženje velike vrednosti, so podani zakonski znaki kaznivega dejanja povzročitev splošne nevarnosti po 314. členu KZ-1.

K 12. členu:

V tem členu je določeno, da je prepovedano nošenje navedenih oblačil, če kršitelj vzbuja videz, da izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb. Pri tem ni nujno, da je s svojim ravnanjem povzročil vznemirjenje ali občutek ogroženosti, temveč zadostuje ugotovitev policista, da posameznik vzbuja videz izvajanja nalog uradnih ali vojaških oseb. Čeprav se določba nanaša (le) na javni kraj, pa je treba poudariti, da je prekršek storjen tudi, če se učinki storjenega prekrška raztezajo

tudi na javni kraj.¹⁸ S tem se uzakonja splošna prepoved takšnega ravnanja, torej tudi v primeru, če se učinki storjenega prekrška raztezajo iz zasebnega prostora (ali kraja) na javni kraj. Tega prekrška seveda ne more storiti uradna oziroma vojaška oseba, ki ne vzbuja vtisa, da opravlja uradne in vojaške naloge, ampak te naloge v skladu z zakonom opravlja. Prav tako navedenega prekrška ne more storiti na primer skupina tabornikov ali skavtov oziroma drugih organizacij ali društev, ki ne glede na dejstvo, da nosijo uniformo, ne vzbujajo videza, da opravljajo naloge uradnih ali vojaških oseb. Poleg tega mora taka skupina z obnašanjem, ravnanjem, gibanjem in zadrževanjem na javnem kraju, bodisi z uporabo simbolov, grbov, zastav, ali z ustvarjanjem vtisa hierarhične ureditve, bodisi uporabo vozil, na katerih so nameščene prepoznavne oznake, ali z uporabo opreme ali pripomočkov, vzbujati videz, da gre za policijsko ali vojaško silo, ki nima pravne podlage za delovanje v zakonu. Z omenjeno določbo se sankcionira skupino dveh ali več kršiteljev, ki z naštetimi pojavnimi oblikami zbujejo videz, da gre za policijsko ali vojaško silo. To samo po sebi še ne predstavlja kršitev. Ključno je, da taka skupina, za svoje delovanje nima podlage v kakšnem zakonu. Torej prekršek je izkazan, ko skupina, ki je izpolnila našete pogoje, nima podlage za delovanje v zakonu. S tem se varuje, da ta določba ne bo zajela tudi ravnanja, ki jih nimamo namena sankcionirati kot prekršek, kot npr. člane lovskih organizacij, civilne zaščite, gasilcev, varnostnih služb in drugih, ki seveda ne morejo storiti takšnega prekrška. Razlika med prekrškom po prvem in drugem odstavku je sledeča: po v prvem odstavku, ob izpolnjevanju ostalih pogojev, (nošenje uniforme, obnašanje, ravnanje ali gibanje in zadrževanje na kraju ...), predstavlja prekršek vzbujanje videza, da storilec izvaja naloge uradnih ali vojaških oseb. To se lahko manifestira npr. s patroliranjem, opazovanjem, zasedami, in drugimi aktivnostmi, ki so podobne nalogam uradnih oseb. Medtem, ko po drugem odstavku predstavlja prekršek ob izpolnjevanju ostalih pogojev, (skupina najmanj dveh, nošenje uniforme, obnašanje, ravnanje ali gibanje in zadrževanje na kraju, uporaba simbolov, grbov, vozil ...), vzbujanje videza, da gre za policijsko ali vojaško silo. To se lahko manifestira npr. s postrojitvijo skupine na nekem kraju, organiziranim gibanjem na različnih krajih, ki seveda nimajo ustreznega dovoljenja po zakonu, ki ureja javna zbiranja ipd. V tretjem odstavku je določeno, da omejitev ne velja, če se maskirna oblačila, uniforma ali oblačila, podobna uniformi uradnih ali vojaških oseb, nosijo kot rekvizit za film, televizijo, gledališke predstave, druge javne nastope, humanitarne, kulturno zgodovinske, reklame in druge komercialne namene, ki urejajo področje uporabe uniforme, položajnih oznak in simbolov uradnih organov ali vojaških oseb ali nastopajočih na prireditvah, katerih del programa je nošenje, razkazovanje ali uporaba predmetov, oblačil ali uniform in so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja.

K 13. členu:

S tem členom se inkriminira vandalizem in sočasno preprečuje tudi namerno poškodovanje napisov ali oznak državnega organa ali organa lokalne skupnosti, prepoveduje tudi odstranitev ali kakšno drugo ravnanje z namenom poškodovanja teh predmetov. Hkrati se varuje tudi uradno objavljeno odločbo naštetih organov v času njihove veljave.

K 14. členu:

Določbe tega člena prepovedujejo pisanje ali risanje po zidovih, ograjah ali drugih javnosti dostopnih krajih napise ali risbe, ki vznemirjajo ljudi. Oškodovanec lahko tudi, če je z dejanjem nastala premoženjska škoda (zaradi odstranitve napisa ali risbe ali poškodovanja) v postopku o prekršku uveljavlja premoženjskopravni zahtevek glede povrnitve škode.

K 15. členu:

Določba prvega odstavka tega člena prepoveduje zažige, poškodbe ali uničenje zastave ali grba Republike Slovenije, zastave Evropske unije ali zastavo druge države.

¹⁸ Glej obrazložitev k 2. členu tega zakona.

V drugem odstavku tega člena je inkriminirano izobešanje tuje zastave v nasprotju z določili iz 4. člena, ali za izobešanje poškodovane ali drugače neprimerne (raztrgane, zamazane itd.) zastave.

K 16. členu:

S tem členom se prepoveduje vandalizem, ki je sodoben in neizbežen pojav. Preprečuje poškodovanje ali uničenje stvari, skratka povzročitev premoženjske škode. Vandalizem se pojavlja povsod, kjer so predmeti ali naprave, ki jih je mogoče zlomiti, prevrniti ali vsaj počekati. Pooblastilo za izrek te sankcije ima tudi občinsko redarstvo.

K 17. členu:

S to določbo se prepoveduje kampiranje na mestih, ki za to niso določena. Kampiranje pomeni taborjenje, postavljanje šotorišč ali drugih zasilnih objektov z namenom začasnega prenočevanja. Ne predstavlja pa prekršek, parkiranje avtodoma na urejenem parkirnem prostoru (gre za začasno ustavitev med potovanjem in ne kampiranje). Prav tako ni prekršek taborjenje na zasebnem prostoru (površini) v skladu v medsebojnim dogovorom (npr. taborniki ali skavti se dogovorijo s kmetom za taborjenje na njegovem travniku).

Tretji odstavek prepoveduje prenočevanje na javnih krajih ali drugih dostopnih krajih, ki prenočevanju niso namenjeni. S pojmom drugi dostopni kraji so mišljeni zaprti prostori, ki niso javni kraji, npr. kleti ter kolesarnice v večstanovanjskih objektih, prostori v zapuščenih objektih itd. S tem prekrškom se inkriminira zlasti spanje po hodnikih, stanovanjskih blokih, kletih, avtobusnih ali železniških postajah, čakalnicah, parkih, klopeh in drugih neprimernih krajih, pod pogojem, da se s tem vznemirja druge ljudi. Če ni motenja drugih ljudi, ni elementov prekrška. Pooblastilo za ukrepanje je dano tudi redarjem.

K 18. členu:

Prekršek po tem členu stori imetnik, ki ni nujno tudi lastnik ali lastnik živali, ki namenoma povzroči strah, vznemirjanje, nelagodje ali ogroženost drugih ljudi. Dejanje je lahko storjeno z ščuvanjem, nezavarovanjem, neprimernim zavarovanjem ali razkazovanjem živali, ki vzbudi take občutke pri drugih ljudeh (npr. razkazovanje plazilcev, pajkov na javni prireditvi, v gostinskem lokalu, kinu ipd.). Prekršek je lahko storjen na javnem kraju ali zasebnem prostoru.

K 19. členu:

Ta določba obvezuje gostinca, da skrbi za javni red in mir v gostinskem obratu in naznani pretep oziroma kršitve iz prvega in drugega odstavka 6. člena takoj, ko je to mogoče. Za opredelitev gostinskega obrata je treba upoštevati določbe Zakona o gostinstvu,¹⁹ ki našteva vrste gostinskih obratov: hoteli, moteli, penzioni, prenočišča, gostišča, hotelska in apartmajnska naselja, planinski in drugi domovi, kampi, restavracije, gostilne, kavarne, slaščičarne, okrepčevalnice, bari ter obrati za pripravo in dostavo jedi.

K 20. členu:

S to določbo se kot prekršek določi zbiranje prostovoljnih prispevkov, ki jih zbiratelj zbira na način, ki bi lahko predstavljal motenje miru, vznemirjenost ali nadlegovanje ljudi na javnem ali zasebnem prostoru (zbiranje prostovoljnih prispevkov od vrat do vrat, po stanovanjskih hišah, blokih, poslovnih prostorih z ustavljanjem in »siljenjem« ljudi na ulici ipd.), če si za tovrstno zbiranje ni pridobil dovoljenja upravne enote, na območju katere ima nepridobitna pravna oseba sedež oziroma fizična oseba stalno prebivališče.

Prav tako se kot prekršek določi zbiranje prostovoljnih prispevkov, če se le-ti zbirajo na vsiljiv ali žaljiv način in če se zbrani prostovoljni prispevki v roku enega leta po izteku dovoljenja ne porabijo za namen, za katerega je bilo dovoljenje izdano.

¹⁹ Uradni list RS, št. št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 26/14 – ZKme-1B in 52/16, tretji odstavek 4. člena opredeljuje pojem gostinskega obrata.

K 21. členu:

S to določbo je predpisano spoštovanje zakonitega ukrepa ali odredbe uradne osebe. Določba drugega odstavka varuje določena območja ali kraje (območja varovanih oseb ali objektov), kjer je prepovedan dostop, zadrževanje, snemanje ali fotografiranje. Običajno so taki kraji fizično varovani ali so na javnih mestih postavljena obvestila, da je dostop prepovedan. Tretji odstavek opredeljuje kot prekršek nedovoljeno ali nepotrebno zadrževanje v prostorih državnih, samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilcev javnih pooblastil, pri čemer je moten delovni proces teh organov (gre za različne oblike pritiska in vpliva na delo organov) in oseba na opozorilo pristojnih oseb teh prostorov ne zapusti. Pojem pristojna oseba je treba razumeti širše od pojma odgovorna oseba. Pristojna oseba je lahko tudi varnostnik, ki opravlja naloge varovanja, reditelj, receptor, informator itd.

K 22. členu:

S to določbo se ohranja doseganje ureditev varstva javnega reda in miru. Inkriminira se namerno zavajanje policije, reševalcev ali gasilcev, torej služb, ki so namenjene varovanju in reševanju življenj, osebne varnosti in premoženja ljudi. Kršitev je podana, če oseba brez razloga namenoma povzroči intervencijo policije, reševalcev ali gasilcev z neresničnim obvestilom o varnostnem pojavu po tem zakonu. Obvestilo je lahko ustno, po telefonu, pisno, elektronski pošti itd.

V primeru zlorabe znamenj za pomoč ali znamenj za nevarnost ali neutemeljenega klica na pomoč ali lažnega sporočila, da grozi nevarnost in s povzročitvijo ukrepanja državnih organov ali drugih pristojnih organizacij brez potrebe ali neupravičene uporabe sredstev sistema zaščite, reševanja in pomoči, so izpolnjeni znaki kaznivega dejanja po prvem odstavku 309. člena Kazenskega zakonika.

K23. členu:

Ustava Republike Slovenije v 14. členu zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine. Spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi enakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti pa prepoveduje prvi odstavek 63. člena Ustave. Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin v 14. členu določa: »Uživanje pravic in svoboščin, določenih s to Konvencijo je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnost ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.« Splošna deklaracija o človekovih pravicah OZN z dne 10. decembra 1984 prav tako postavlja splošna načela prepovedi diskriminacije in zagotavlja enakost vseh ljudi.

Določba je namenjena preprečevanju diskriminacijskega ravnanja, saj določa strožje kazni, če so bili taksativno naštetih prekrški (nasilno in drzno vedenje, nespodobno vedenje, neprimerno pisanje po objektih, zažig zastave), storjeni z namenom diskriminacije.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je pojasnilo, da ima človekovo dostojanstvo kot temeljna vrednota normativni izraz v številnih določbah Ustave. Kot takšno je mogoče izpostaviti tudi prepoved diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave, ki je še posebej poudarjeno povezana s človekom kot osebo, ki ima svojo lastno absolutno notranjo vrednost.²⁰

K 24. členu:

S to zakonsko določbo se določa policijski zaseg predmetov, in sicer 6. (nasilno in drzno vedenje), 7. (nasilno in drzno vedenje proti družinskim članom), 10. (beračenje na javnem

²⁰ Prim. 9. točko obrazložitve Odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-109/10-11, s 26. 9. 2011, ECLI:SI:USRS:2011:U.I.109.10.

kraju), iz prvega, drugega in tretjega odstavka 11. člena (uporaba nevarnih predmetov) in 20. člena (prostovoljni prispevki). Na podlagi te določbe lahko policisti brez predhodne odločbe zasežejo predmete prekrška, le-ti pa se lahko odvzamejo kot stranska sankcija. Našteti so prekrški, pri katerih so bili predmeti uporabljeni oziroma so s storitvijo prekrška nastali, in jih je treba zaseči in odvzeti. Pri zasegu orožja, ki ne sodi v prvi, drugi ali tretji odstavek 11. člena, se uporabljajo določbe predpisa, ki ureja orožje, npr. 62., 63., 64. člen Zakona o orožju. Zaseg predmetov temelji na določbi tretjega odstavka 123. člena Zakona o prekrških (ZP-1), kjer je določeno, da se s predpisi, ki določajo prekrške, lahko pooblastijo uradne osebe prekrškovnih organov, da smejo zaseči predmete iz prvega in drugega odstavka 25. člena tega zakona, kadar uradno zvedo za prekršek. Ti organi morajo zasežene predmete takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekršku, sodišče pa je dolžno zasežene predmete takoj sprejeti, če ni v predpisu o prekršku drugače določeno. V drugem odstavku 137. člena ZP-1 pa je določeno, da se predmeti, ki se po zakonu smejo ali morajo odvzeti, odvzamejo tudi tedaj, kadar se postopek za prekrške ustavi ali če se storilcu prekrška izreče opomin, če zakon tako določa ali če to terjajo razlogi splošne varnosti, varovanja življenja in zdravja ljudi, varstva okolja, varnosti gospodarskih razmerij ali razlogi morale.

K 25. členu:

V tem členu so je opredeljen prekršek, ko lahko občinski redarji brez predhodne odločbe zasežejo predmete prekrška in se le-ti lahko odvzamejo kot stranska sankcija. Glede zasega in odvzema predmetov glej komentar k 24. členu.

K 26. členu:

V tem členu je opredeljen prekršek, ko lahko uslužbenci Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) brez predhodne odločbe zasežejo predmete prekrška in se le-ti lahko odvzamejo kot stranska sankcija. Glede zasega in odvzema predmetov glej komentar k 24. členu.

K 27. členu:

S to zakonsko določbo se daje policiji pooblastilo, da prepreči nadaljevanje kršitve, kadar tega z drugimi milejšimi sredstvi ni mogoče doseči (npr. oseba razbija, kriči, posluša glasno glasbo, noče odpreti stanovanja ali drugega prostora, odredbe za hišno preiskavo zaradi različnih okoliščin ni mogoče dobiti, oseba se ne odziva na zvonjenje, trkanje, telefonske klice). Takrat bo policist, ob upoštevanju načela sorazmernosti (nujnosti, primernosti in sorazmernosti v smislu najblažjih posledic) odredil izklop energetskih virov energije za nujno potreben čas, da se prepreči nadaljevanje izvajanja prekrška. S tem zakonskim pooblastilom lahko policist učinkovito vzpostavi javni red in mir, na način, da dobavitelju energije ali vode ukaže izklop te preskrbe, s katero kršitelj povzroča prekršek. Nujno potrebno je upoštevati načelo sorazmernosti, kar pomeni, da brez tega ali z drugimi milejšimi sredstvi namena ukrepa ni mogoče doseči. Pogoj za uporabo tega ukrepa je preprečitev nadaljevanja prekrška in sočasna skrb, da s tem ukrepom ne nastanejo hujše posledice za druge osebe. Ukrep je časovno omejen na največ šest ur.

Naša zakonodaja že pozna takšen ukrep, ki ga lahko izreče inšpektor. Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) v 35. členu opredeljuje ukrepe, povezane s prepovedjo opravljanja dejavnosti. Inšpektor z odločbo prepove opravljanje dejavnosti. Če zavezanec ne spoštuje odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti, lahko inšpektor z odločbo naloži podjetjem, ki so pristojna za distribucijo električne energije, vode, plina ter telekomunikacijske zveze, da zavezancu v roku treh dni ustavijo svojo dobavo oziroma prekinejo telekomunikacijske zveze. Ta ukrep mora biti izveden tako, da ne povzroči neposredne škode na delovnih sredstvih ali izdelkih.

V praksi se policisti srečujejo z različnimi pojavnimi oblikami kršitev. Znan je primer javnega zbiranja protestnikov, ko je skupina glasbenikov nastopila na strehi stanovanjskega bloka. Pri tem so uporabili električno energijo v enem izmed stanovanj. Nastop je bil predhodno

organiziran tako, da se je zablokirala dostop na streho stanovanjskega bloka (onemogočeni so bili vsi dostopi). Kršitve so zlasti pogoste v strnjenih stanovanjskih soseskah, kjer se v stanovanjih s prekomerno jakostjo avdio naprav hudo moti ali vznemirja javnost. Takšne kršitve dalj časa vznemirjajo stanovalce, ki večkrat prosijo za intervencijo policije. Policisti s kršitelji ne morejo vzpostaviti stika, saj so ti zaklenjeni v stanovanju in se na pozive ne odzivajo. Kljub temu, da obstaja možnost pridobitve odredbe za hišno preiskavo, pa hitra in učinkovita vzpostavitev javnega reda praviloma ni možna, saj postopek pridobivanja odredbe sodišča zahteva določen čas. Državljeni pričakujejo rešitev v čim krajšem času, ne pa po več urah. S predlaganim ukrepom je poseg v kršiteljevo zasebnost tudi manj intenziven. Javni red je družbena vrednota, ki se jo zavemo šele, ko je kršena. Ob vsej mobilnosti in hitrem tempu življenja so pričakovanja občanov po ukrepanju in hitri normalizaciji razmer upravičena. Enotno spoznanje državljanov in policista na kraju dogodka, da država ni zagotovila ustreznih pooblastil, je slabo zagotovilo načelu demokratične in pravne države. Ker gre pri tovrstnih dejanjih za grobe kršitve pravic drugim državljanom (npr. prekomerno povzročanje hrupa, preobremenitve električne napeljave ipd.), učinkovitost države pa se meri s sposobnostjo in učinkovitostjo policije. Predlagatelj meni, da je predlagana ureditev nujna in utemeljena. Pri navedenem ne gre zanemariti dejstva, da posamezne kršitve lahko nastopijo kot posledica javnega zbiranja (Zakon o javnih zbiranjih ne vsebuje konkretnih pooblastil v tovrstni obliki.) Pogosto pa je meja med javnim zbiranjem in druženjem občanov nejasna, kar povzroči tudi omejeno in nejasno možnost ukrepanja policije po Zakonu o javnih zbiranjih. Stroški izklopa in ponovnega priklopa bremenijo storilca prekrška.

K 28. členu:

S to določbo se opredeljuje pristojnost za opravljanje nadzora nad izvajanjem zakona. Vsesplošno je za nadzor zakona pristojna policija. Vojaška policija je pristojna za nadzor nad izvajanjem zakona v primeru, da so storilci prekrška vojaške osebe, ki so takrat v službi. Definicija vojaške osebe je podana v 14. točki 5. člena Zakona o obrambi. Vojaška policija je pristojna za obravnavo prekrška, tudi če ta storjen v objektu ali okolišu, ki je posebnega pomena za obrambo ali na območju vojaškega tabora. Redarji so pristojni za nadzor, ukrepanje in odločanje v primerih, ki so taksativno naštetih po posameznih členih (nedostojno vedenje, beračenje, uporaba karbida ali drugih zmesi za pokanje, poškodovanje uradnega napisa, neprimerna pisanja po objektih, vandalizem, kampiranje, uporaba živali, nedostojno vedenje do uradne osebe, neupoštevanja zakonitega ukrepa, zadrževanje v uradnih prostorih).

Za nadzor nad zbranimi prostovoljnimi prispevki se poleg policije, ki lahko na podlagi 26. člena zaseže predmete, ki so bila zbrana nezakonito, določi tudi FURS, in sicer za nadzor nad namensko porabo finančnih sredstev, ki so bila zbrana na podlagi dovoljenja iz 5. člena zakona. Nameni izdanega dovoljenja za zbiranje prostovoljnih prispevkov je namreč zgolj varovati ljudi pred dejanji, ki lahko posegajo v posameznikov mir oziroma pred neupravičenim nadlegovanjem, ni pa namen izdanega dovoljenja, da bi se opravljal nadzor, ali je zbiratelj na ta način zbrana sredstva, dejansko porabil za namen, za katerega je bilo izdano dovoljenje. Zato se za nadzor nad finančnimi sredstvi, zbranimi na podlagi izdanega dovoljenja in namensko porabo le-teh, določi tudi FURS, ki je že na podlagi finančnih predpisov pristojen za nadzor nad finančnim poslovanjem pravnih in fizičnih oseb.

K 29., 30., 31., 32 in 33. členu:

Globa je po ZP-1 temeljna sankcija, ki se lahko predpiše v razponu ali v določenem znesku. S posebnim poglavjem o kazenskih sankcijah se rešuje dosedanji problem hipertrofije glob tako, da se te poenotijo, s tem pa se zagotovi tudi večja preglednost sankcioniranja. S skupinsko določenostjo glob se hkrati jasno izraža tudi družbena pomembnost vrednot, ki jih varuje zakon, s hierarhičnim zaporedjem glob, od najnižjih do najvišjih. Prekrškovni organi pa so pri odmeri globe dolžni upoštevati premoženjske razmere storilcev, ker tretji odstavek 26. člena ZP-1

določa, da se pri odmeri globe upošteva tudi storilčevo premoženjsko stanje, višino njegove plače, njegove druge dohodke, njegovo premoženje in njegove družinske obveznosti.

Iz posameznih členov so tudi razvidne globe za pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in odgovorne osebe teh subjektov, ki so določene v razponu. Skladno s 13. členom ZP-1 so pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ter odgovorne osebe teh subjektov odgovorne za prekršek v skladu s tem zakonom, če je v predpisu o prekršku tako določeno.

Spoštovana so določila iz prvih treh odstavkov 17. člena ZP-1, iz katerega izhaja, da se globa lahko predpiše v razponu ali v določenem znesku. Z zakonom se lahko predpiše globa v razponu: za posameznika od 40 do 5.000 eurov; za samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, od 200 do 150.000 eurov; za pravno osebo od 200 do 250.000 eurov, če se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa od 400 do 500.000 eurov; za odgovorno osebo pravne osebe ali odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in za odgovorno osebo v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti od 40 do 10.000 eurov. Če se globa predpisuje v določenem znesku, je lahko predpisana za posameznika v določenem znesku od 40 do 2.000 eurov, za odgovorno osebo v določenem znesku od 40 do 5.000 eurov, za samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, v določenem znesku od 200 do 75.000 eurov, za pravno osebo v določenem znesku od 200 do 125.000 eurov, če se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa v določenem znesku od 400 do 250.000 eurov.

K 34. členu:

Ker je v tretjem odstavku 52. člena ZP-1 določeno, da se v hitrem postopku (o prekršku) storilcu izreče globa v znesku, v katerem je predpisana, če je predpisana v razponu, pa se izreče najnižja predpisana mera globe, če z zakonom ni določeno drugače. S to določbo se daje prekrškovnim organom pooblastilo za izrekanje globe v razponu, kar jim omogoča izrekanje glob, ki je višja od najnižje predpisane, če je ta določena v razponu. Posledično se omogoča strožje sankcioniranje storilcev prekrškov, če ga storijo v okoliščinah, ki ga delajo težjega.

K 35. členu:

Določa se prenehanje veljavnosti aktualnega Zakona o varstvu javnega reda in miru, in sicer z dnem uveljavitve novega zakona.

K 36. členu:

Določa se rok od objave do uveljavitve predpisa, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.